

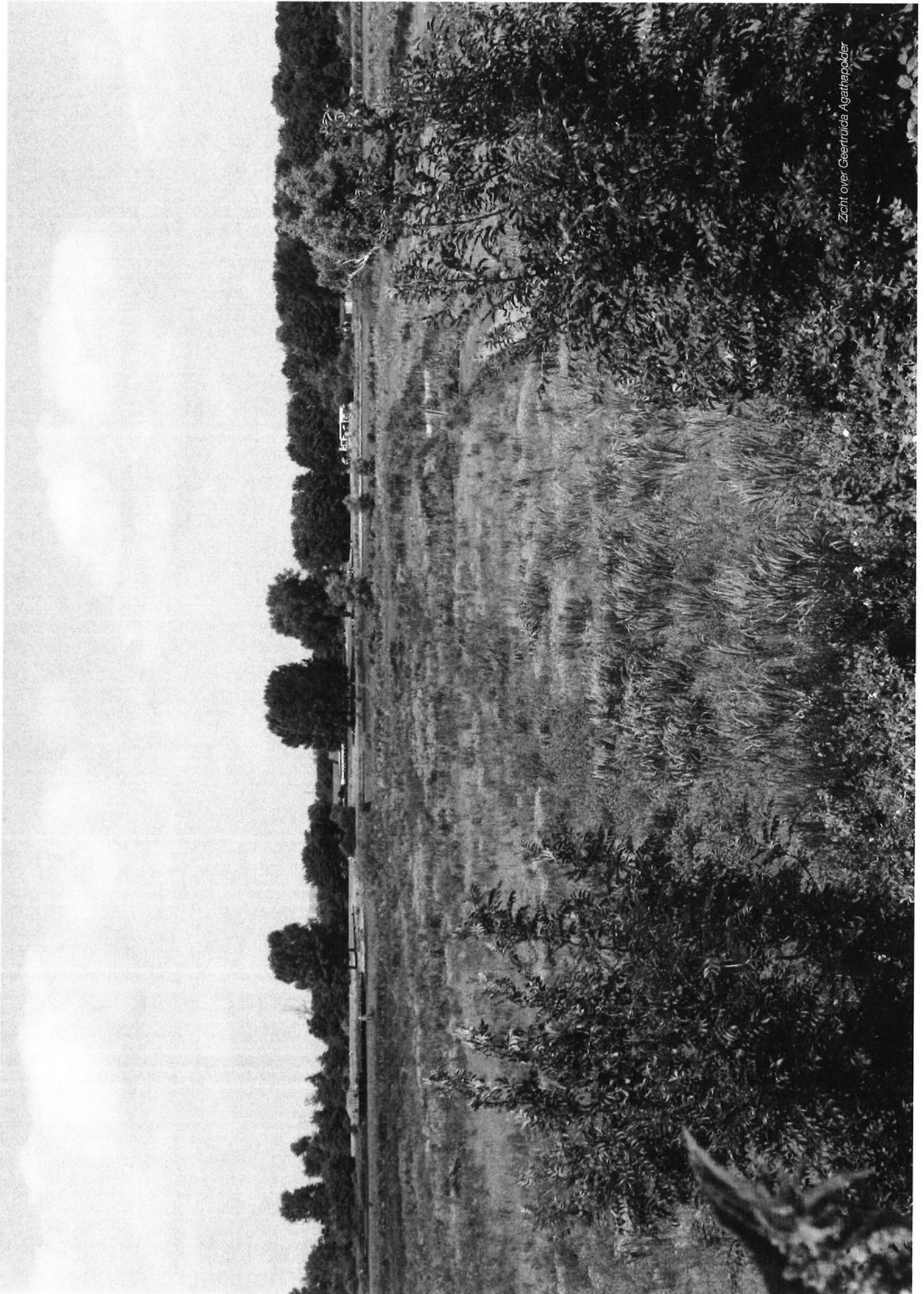
Visie 'De Buitenzomerlanden'

Opladen aan de Oude Maas

8 november 2016

urban
synergy

EC 45 1

Zicht over Geertruida Agathapolder

Visie 'De Buitenzomerlanden'

Opladen aan de Oude Maas

Inhoudsopgave

Samenvatting	5
1. Inleiding	7
2. Context	9
3. Visie	17
4. Fasering	19
5. Uitvoeringsagenda	36
Bijlage:	
Analyse locatie	38
Deelnemers interviews & werksessie	41

Colofon

Visie opgesteld door: Urban Synergy

In opdracht van: Gemeente Binnenmaas

Datum: 08.11.2018

Energie
 ↑ Windturbine

Verbindingen
 ■■■■ Toekomstig recreatief fietspad
 ———— Ponsverbinding Nationaal Park NL Delta
 ———— Wandelpad / naar noorderdijk
 ———— Nieuwe wandelroutes door de natuur

Knooppunt (recreatie of mobiliteit)
 ●●●● Multirouteaal transitieruimte
 ●●●● Uilijktoeren bruggehoofd, inclusief restaurant
 ●●●● Klein Proffit, incl haacpalen elektrische fietsen

Overig
 ●●●● Mogelijke recreatieve invulling: klimtobos en/of sluisbox
 ●●●● Ecodolbe
 ●●●● Uilijktoerwae
 ●●●● Natuurcompensatie
 ●●●● Ontwikkeling gelijcietaur

LEGENDA

Samenvatting

Gemeente Binnenmaas wil de Hoeksche Waard vitaal houden door zich meer te profileren op het gebied van recreatie en toerisme. In de Structuurvisie Binnenmaas (2013) wordt de omgeving van Polder de Buitenzomerlanden aangewezen als onderzoekslocatie voor nieuwe recreatieve natuur. Er spelen verschillende concrete ontwikkelingen in en rondom het gebied, zoals de plaatsing van vijf windturbines tussen Heinenoord en Polder de Buitenzomerlanden en mogelijke plaatsing van zonnevelden. Daarnaast zijn er partijen met plannen en initiatieven. In de visie voor de Buitenzomerlanden worden concrete ontwikkelingen en lange termijn ambities verknoopt. De noordrand van de Hoeksche Waard, het buitendijkse gebied tussen bezoekerscentrum Klein Profijt en Puttershoek, wordt ontwikkeld tot robuust en aaneengesloten natuurnetwerk en is onderdeel geworden van het toekomstig Nationaal Park NLDelta Biesbosch-Haringvliet.

De windturbines en zonnevelden worden ingezet als katalysator en verdienmodel om op lange termijn de hoger gelegen agrarische polders te transformeren tot natuurgebied als onderdeel van het Deltapark. Het plaatsen van toekomstige zonnevelden en de vijf windturbines op de hoger gelegen agrarische gronden en bosrijke delen in de noordrand zorgt enerzijds voor het behoud van het open karakter van het middendeel van de Hoeksche Waard en levert anderzijds voordeel op door het slim combineren van de benodigde (ondergrondse) infrastructuur. Natuurcompensatie van de windmolens en zonnevelden worden ingezet om het gebied langzaam uit te breiden tot een robuuste natuur. Het transformeren van agrarische gronden naar een robuust getijddepark is een hoge ambitie voor de lange termijn. In deze visie hebben we gekozen om zonnevelden in te zetten als katalysator, het kan echter ook zijn dat deze fase over wordt overgeslagen op het moment dat verschillende partijen de handen ineen slaan om het Nationale Park NLDelta Biesbosch vorm te geven en daar financiering voor vinden.

Op korte termijn worden de gelden die vrijkomen voor de aanleg van de vijf windturbines ingezet om het recreatieve rondje Hoeksche Waard af te ronden. Een 6,5 kilometer lang recreatief fietspad tussen bezoekerscentrum Klein Profijt en Kuipersveer zorgt voor het beleefbaar en zichtbaar maken van de Oude Maas en verbetert de toegankelijkheid van diverse getijdenatuur-gebieden. Het fietspad vormt de ruggengraat voor toekomstige recreatieve ontwikkelingen aan de noordrand, zoals de opwaardering van het bruggenhoofd tot recreatief knooppunt en opwaardering van aangrenzende bosgebieden. Bijkomend voordeel is dat er een extra ontsluiting tot de Heinenoordtunnel ontstaat, voor forenzen richting Barendrecht. Dit biedt kansen voor alternatief vervoer tijdens de renovatie van de tunnel.

De grootste potentie voor ontwikkeling van recreatie en toerisme in de Hoeksche Waard ligt aan de randen. Daar kan de relatie met het water gezocht worden en is ruimte voor de ontwikkeling van diverse vormen van (verblijfs-) recreatie en natuur. De verschillende randen vormen op deze manier een onderdeel van het rondje Hoeksche Waard waarin ieder gebied een eigen rol van betekenis heeft en beleving kent. Door de noordrand te ontwikkelen tot samenhangend getijddepark, toegankelijk en beleefbaar door het nieuwe fietspad, kan het gebied een belangrijk onderdeel worden van het recreatieve rondje Hoeksche Waard. Om het getijddepark op lange termijn volledig te ontwikkelen, dient aansluiting gezocht te worden met de overzijde en het Nationaal Park NLDelta Biesbosch-Haringvliet.

Werksessie 'Visie Polder de Buitenzomerlanden', 16 oktober 2018

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Gemeente Binnenmaas wil de Hoeksche Waard vitaal houden door zich meer te profileren op het gebied van recreatie en toerisme. In de Structuurvisie Binnenmaas (2013) wordt de Polder de Buitenzomerlanden aangewezen als onderzoekslocatie voor nieuwe recreatieve natuur. In de zomer van 2014 is het advies 'het geheim van het getij' opgesteld om een nadere invulling te geven aan de recreatieve natuurambities voor de polder en omgeving. Voor de aanbevelingen uit het advies is, in samspraak met stakeholders en mogelijke investeerders en ondernemers, een verdiepingsslag gemaakt in 2015.

De afgelopen jaren is sprake van verschillende ontwikkelingen in en rondom Polder de Buitenzomerlanden; eind 2017 is het bestemmingsplan 'Windpark Oude Maas' voor de plaatsing van vijf windmolens vastgesteld, er zijn initiatieven voor het aanleggen van een zonneweide ten westen van de Heinenoordtunnel en op het terrein van Suiker Unie, er is gesproken over bodemsanering van agrarische gronden, natuurcompensatie vanwege de aanleg van de molens, de kap van ruim 700 bomen en er zijn ideeën om een natuurbegraaftplaats te realiseren in het bosgebied ten oosten van de Heinenoordtunnel. Vanuit de aanleg van de windmolens komt een budget beschikbaar van ruim 130.000 wat ingezet gaat worden voor een kwaliteitsimpuls van het gebied. Dit vraagt om een actualisatie en concretisering van de visie.

1.2 Actualiseren en concretiseren

Om te onderzoeken in hoeverre de visie uit 2015 nog steeds actueel is en welke ontwikkelingen er spelen rondom Polder de Buitenzomerlanden is een korte quickscan gemaakt van de huidige stand van zaken in het gebied. Op welke termijn spelen projecten en initiatieven in het gebied, bijten of versterken die elkaar aan hoe verhouden die zich tot het beleid. Uit de quickscan bleek dat de richting die is ingeslagen met vorige visie 'het geheim van het getij' uit 2014 niet geheel aansluit op de huidige ontwikkelingen in en rondom het gebied. Op basis daarvan is besloten de visie te herzien. Zo zorgt de plaatsing van de windmolens voor belemmering van verblijfsrecreatie, maar biedt de plaatsing wel kansen voor ontwikkeling van natuur en toegankelijk maken van het gebied. Daarnaast is het belangrijk is dat het gebied in de totale ontwikkeling van de noordrand wordt gezien en hoe concrete plannen zoals de verplichte natuurcompensatie daar aan bijdragen. Het gevaar bestaat dat compensatie los van het geheel wordt gerealiseerd en versnippering van de natuurgebieden in de noordrand versterkt. Doelstelling van de geactualiseerde visie is een perspectief voor het gebied op de langere termijn en concrete projecten en handvatten voor de ontwikkeling op de korte termijn. Dit zijn bijvoorbeeld het verbeteren van de toegankelijkheid van het gebied, de exacte invulling en locatie van de natuurcompensatie en de slimme combinaties met de komst van de windmolens te maken. Naar aanleiding van de 'Energievisie' voor de Hoeksche Waard worden er in dit gebied tevens kansen gezien voor de ontwikkeling van een energiehub of cluster gekoppeld aan de grote windmolens.

Note: In de visie uit 2014 is met name gekeken naar de locatie van het bruggenhoofd tot opzichte van Kuipersveer. De buitendijkse polder die daaraan grenst wordt Polder de Buitenzomerlanden genoemd. In de quickscan en onderliggende visie is gekeken naar een groter gebied om te komen tot een aanreenschakeling van alle buitendijkse gebieden ten oosten en westen van de Heinenoordtunnel. Op de historische kaarten zien we dat deze gebieden van oorsprong Polder de Buitenzomerlanden heette met de oost- en west zomerlanden. In deze visie spreken we daarom over 'de Buitenzomerlanden' waarmee de buitendijkse gebieden van Heinenoord tot Puttershoek bedoeld worden.

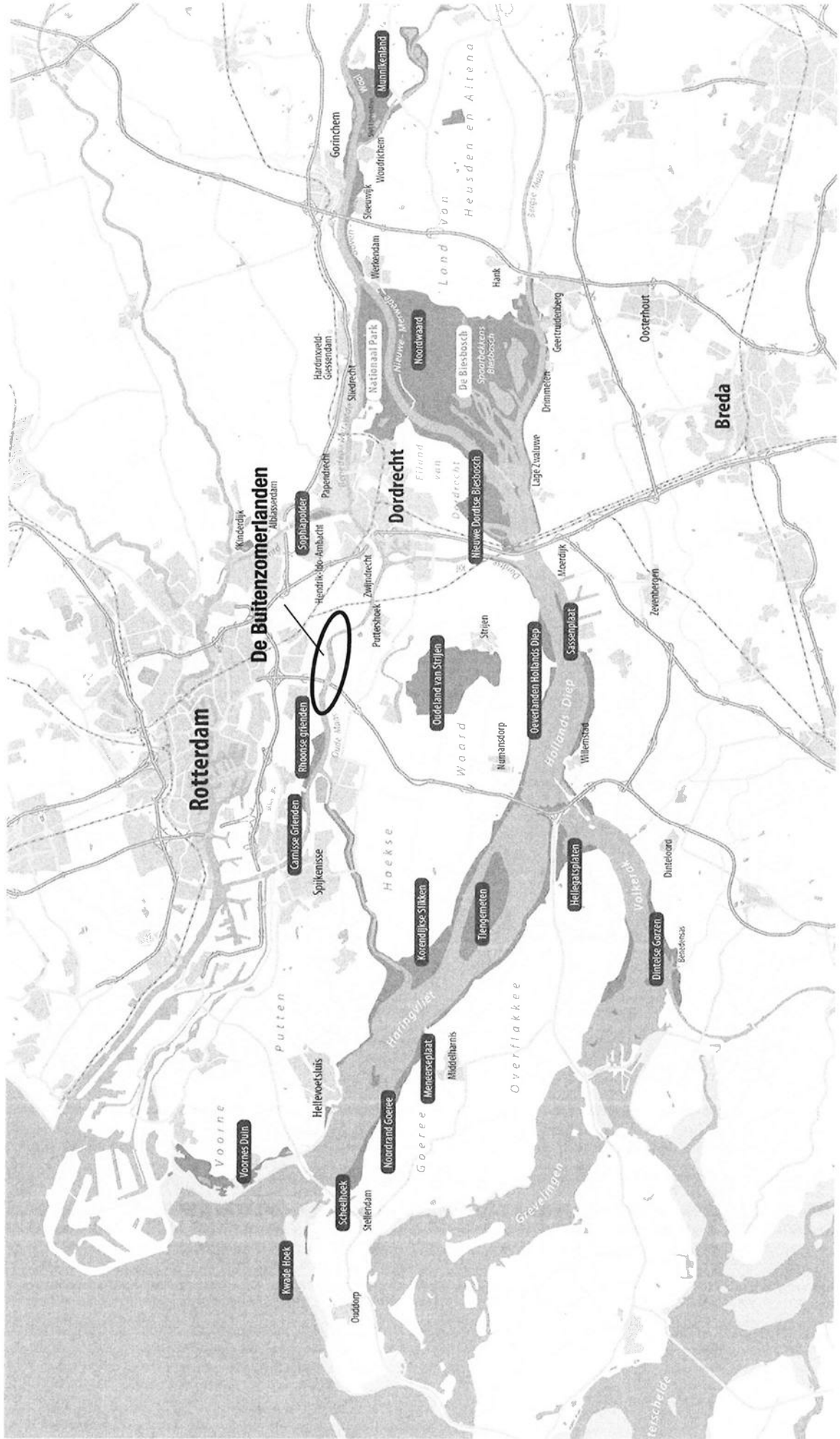
1.3 Werkwijze

De visie is tot stand gekomen in samspraak en samenwerking met Staatsbosbeheer, Samenwerkings Orgaan Hoeksche Waard (SOHW), Hoekschevaards Landschap (HWL), Gemeente Binnenmaas, Kwaliteitsadviseur van de Hoeksche Waard Waterschap Hollandise Delta, Renewable Factory, ASR, als grondseigenaar van agrarische percelen in Polder de Buitenzomerlanden, HW Duurzaam en de Provincie Zuid-Holland. In eerste instantie zijn deze partijen individueel geïnterviewd. Hoe zien deze partijen de toekomst van de noordrand in perspectief van de gehele Hoeksche Waard? Waar zijn deze partijen concreet mee bezig op het gebied van natuurontwikkeling, water(veiligheid), energietransitie en recreatie? Waar liggen ambities en kansen voor koppelingen? De betrokken partijen zijn eigenaar, belanghebbende of denken na over een opwaardering van de noordrand van de Hoeksche Waard.

In een werksessie zijn aan alle bovengenoemde partijen drie verhaallijnen voor toekomstige ontwikkeling van de Buitenzomerlanden voorgelegd; Deltapark, Energiehub en Recreatieve natuur. Deze verhaallijnen zijn tot stand gekomen op basis van de uitkomsten van de interviews. In de werksessie is verkend welke bouwstenen (programmatische invulling of verbindingen) uit de verschillende verhaallijnen terug dienen te komen in de visie, waar prioriteit ligt, wat partijen zelf bij kunnen dragen, wie kartrekker is en wat het toekomstig karakter wordt voor de meest gewenste invulling voor de Buitenzomerlanden op lange termijn. De uitkomsten van de workshop vormen de basis voor de onderliggende visie.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 beschrijven we de context van het gebied, welke plannen en initiatieven er eind 2018 spelen op lokale en regionale schaal. In hoofdstuk 3 wordt de visie voor de Buitenzomerlanden toegelicht en de verschillende pijlers waar deze uit is opgebouwd. De visie kent korte termijn ingrepen en ontwikkelingen en een lange termijn strategie. In de fasering van hoofdstuk 4 worden de stappen hoe dit bereikt kan worden beschreven. Voor de korte termijn zijn voor ingrepen op verschillende locaties in de Buitenzomerlanden ruimtelijke uitgangspunten geformuleerd. In de bijlage zijn de analyse van het gebied en betrokken partijen opgenomen.

NLDelta met daarin positie van 'De Buitenzomerlanden' | Bron: Bidbook NLDelta, | Nationaal Park NLDelta Biesbosch-Haringvliet.

2. Context

2.1 Bidbook NLDelta: Nationaal Park NLDelta Biesbosch-Haringvliet

Het op een kier zetten van de Haringvlietsluizen in 2018 geeft een enorme impuls aan de deltanatuur en de beleving van het getij, van Haringvlietsluizen tot Loevestein. Naast wisselende waterstanden ontstaat door de afvoer van water uit heel West-Europa (soms veel, soms weinig) weer een spannende overgang van zoet naar brak water. Een aantal partijen, waaronder initiatiefnemers Parkschap Nationaal Park de Biesbosch, Staatsbosbeheer en Droomfondsproject Haringvliet hebben een bidbook en voorstel gemaakt om een Nationaal Park van wereldklasse te vormen; NLDelta Biesbosch-Haringvliet. Ze werken hierin samen met belangrijke partijen in het gebied; Waterdriehoek, Landschapstafel Haringvliet, Waterpoort, Vestigingsdriehoek, Nationaal Park de Biesbosch en Biesbosch Streeknetwerk. Het is de ambitie van de initiatiefnemers om de variëteit nog sterker te maken in dit gebied voor mens en natuur door ruimte te bieden aan ontwikkelingen en initiatieven die passen bij de dynamiek, de delta en natuur in dit gebied.

Daarnaast start eind 2018 een traject waarin de landschapstafel IJsselmonde van de provincie Zuid-Holland en het programmateam 'Rivier als Getijdenpark' op zoek gaan naar de kansen die de oevers van de Oude Maas bieden voor klimaatadaptatie, recreatieve natuurbeleving, natuurontwikkeling en het sluiten van regionale kringlopen. Het regionale programmateam 'Rivier als Getijdenpark' (een coalitie tussen RWS, gemeente Ridderkerk, gemeente Maassluis, Gemeente Schiedam, Hoogheemraadschap van Delfland, Port of Rotterdam, Deltaprogramma Rijnmond-Drechtsteden, Waterschap Hollandse Delta, Zuid-Hollands Landschap, Life, Wauw, Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard, provincie Zuid-Holland, gemeente Rotterdam, WNF, EcoShape, Ark natuurontwikkeling, Rotterdam Climate Initiative, River Art) onderzoekt of het kansrijk is om aan de oevers van de Oude Maas programma toe te voegen. Daarbij wordt zowel gekeken naar de kant van IJsselmonde als naar de kant van de Hoeksche Waard. De landschapstafel ruimt een belangrijke plek voor de Oude Maas in bij het opstellen van de visie voor 'Groen en recreatie op IJsselmonde'. De ambities uit die visie worden in 2019 vertaald in projecten die resulteren in een nieuw uitvoeringsprogramma de komende jaren.

De visie voor de Buitenzomerlanden zoekt aansluiting bij bovenstaande ontwikkelingen, programma's en ambities. Niet door een eigen weg in te slaan, maar door de juiste samenwerkingen op te zoeken. In het Deltapark kunnen praktische zaken op grotere schaal geregeld worden, op het gebied van financiering, branding en afspraken met de bestuurslagen. Punt van aandacht voor het Nationaal Park NLDelta is de huidige bestemmingsplanwijziging voor het terrein van Sulker Unie. De ontwikkeling die daar wordt voorzien, watergerelateerde industrie, vormt een harde onderbreking in de aaneenschakeling van natuurgebieden. In de verdere bespreking tussen Gemeente Hoeksche Waard en Sulker Unie is het aan te bevelen om te onderzoeken of het mogelijk is om een openbare recreatieve route te maken aan de rand van het terrein, zodat de verbinding tussen Puttershoek en de natuur aan de Noordrand wordt verbeterd.

NLDelta is makkelijk bereikbaar vanuit de Randstad en vanuit Brabant en Vlaanderen. Goede verbindingen over land én water en bijzondere overnachtingsplekken zorgen ervoor dat je in je eigen tempo, de rust, ruimte en dynamiek van het gebied kunt ervaren.

Bron: Bidbook NLDelta

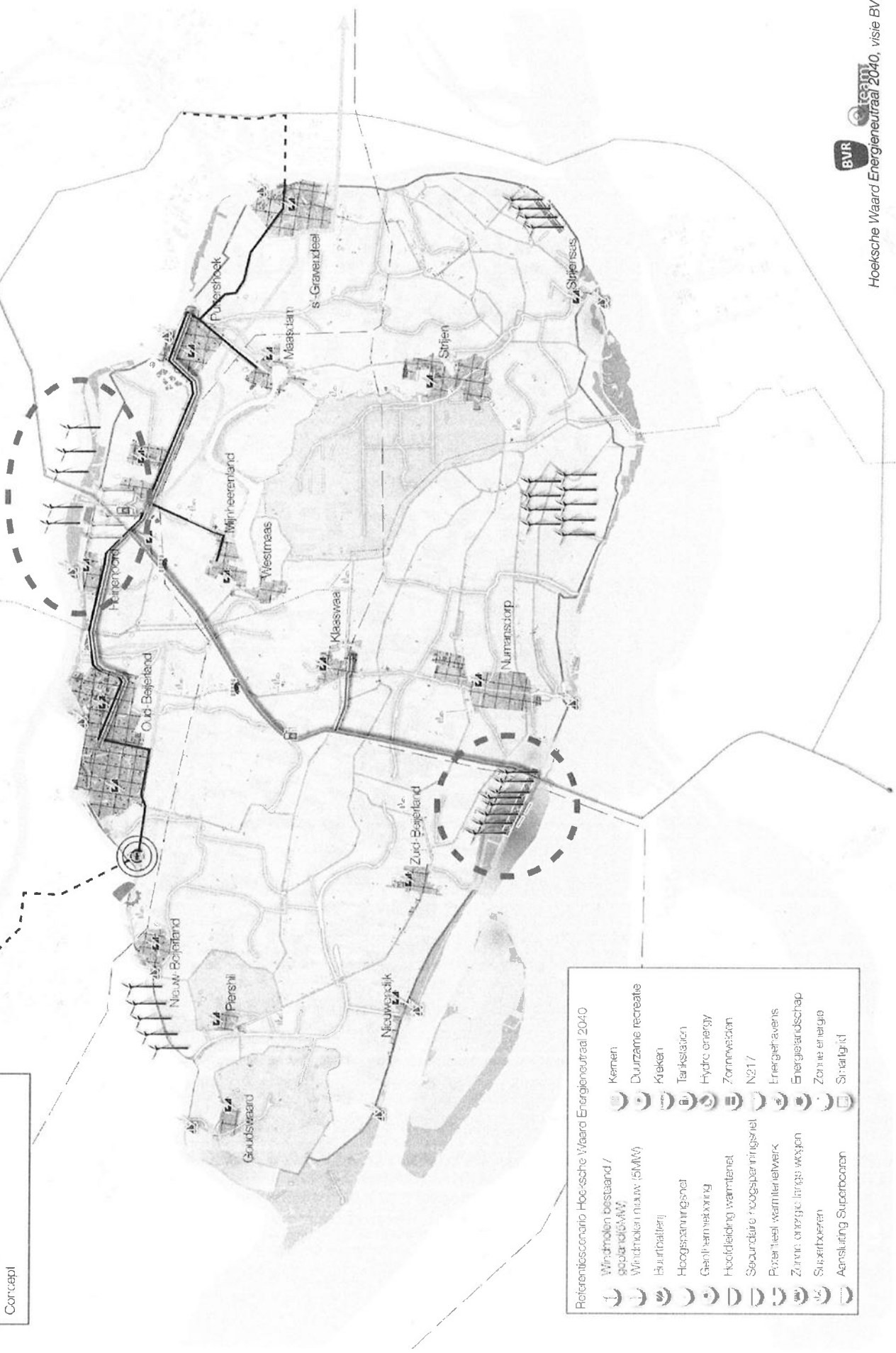
Het gebied staat bekend als NLDelta Biesbosch-Haringvliet (Dutch Delta). Toeristen uit heel Nederland en daarbuiten bezoeken het gebied en delen hun unieke ervaringen met anderen.

Bron: Bidbook NLDelta

NLDelta heeft een positieve, duurzame invloed op de regionale economie. We stimuleren ondernemers met vernieuwende ideeën die de beleefbaarheid van het gebied verbeteren in samenhang met en met respect voor de natuurwaarden.

Bron: Bidbook NLDelta

Referentiescenario
Hoeksche Waard Energieneutraal 2040
05.02.2018
Concept

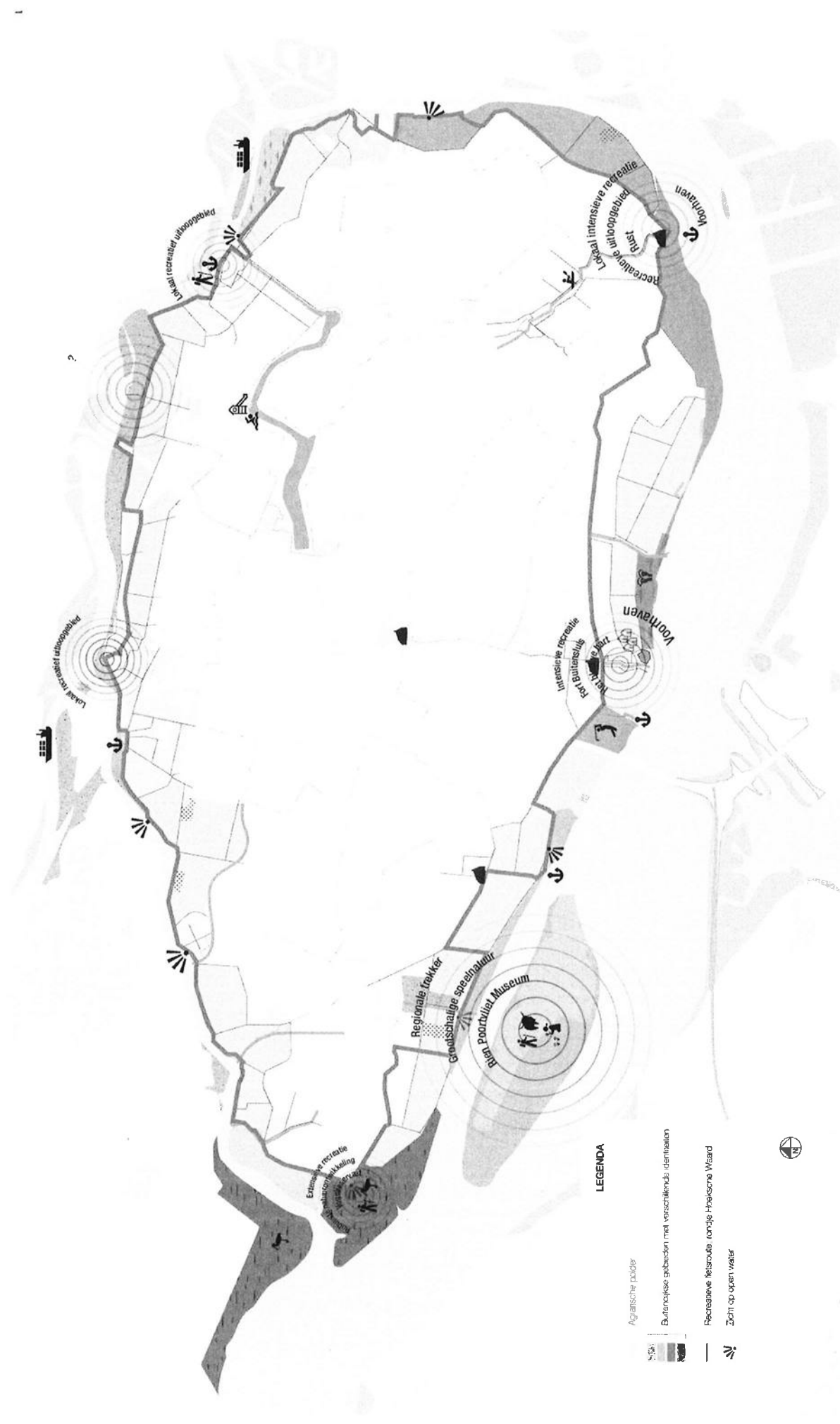
Referentiescenario Hoeksche Waard Energieneutraal 2040

	Windmolens bestaand / gepland (5 MW)		Kernen
	Windmolens nieuw (5 MW)		Duurzame recreatie
	Stuurbatterij		Rieken
	Hoogspanningsnet		Tarifstation
	Geoframverbinding		Hydro energy
	Hoofdleiding warmtenet		Zonnepanelen
	Secundaire opslagcapaciteit		N217
	Potentiële warmtenetwerk		Energiehavens
	Zinnige energie langss wassen		Energieaandrschap
	Superkoeleen		Zonue energie
	Aansluiting Superkoeleen		Smartgrid

2.2 Energiehub de Buitenzomerlanden

Er is een gezamenlijke Energievisie Hoeksche Waard 2016-2020 en een Regionaal Uitvoeringsprogramma Energievisie 2016-2020. De doelstelling uit de energievisie is dat de Hoeksche Waard energieneutraal is in 2040.

In de Energievisie Hoeksche Waard zijn twee grotere clusters aangewezen waar wind en zonne-energie samenkomen. Een van die gebieden ligt aan weerszijde van de Heinenoordtunnel. Op kortere termijn spelen hier initiatieven zoals de plaatsing van vijf windturbines, een zonneveld op het terrein van Suiker Unie en een zoeklocatie voor zon ten oosten van Heinenoord. Dit biedt een kans voor de koppeling van wind en zon en zorgt voor de aanleg van de benodigde infrastructuur (kabels en transformatoren). Daarnaast grenst het gebied aan het warmtenet uit de energievisie en ligt er een zoeklocatie voor nog een aantal molens parallel aan de snelweg. Het gebied heeft de potentie om als energiehub te fungeren waarvandaan de energie verdeeld wordt over een gedeelte van de Hoeksche Waard. In de visie wordt verder ingezet op het zoveel mogelijk open houden van de karakteristieke polder door in te zetten op geothermie, toepassing van zonne-energie op bebouwde voorzieningen, duurzame opwekking van energie middels biomassa en toevoeging van 100 hectare aan zonnevelden.

Het goud ligt aan de randen; fietsrondje Hoeksche Waard

2.3 Het goud aan de randen

De grootste potentie van ontwikkeling van recreatie en toerisme in de Hoeksche Waard ligt aan de randen. Daar kan de relatie met het water gezocht worden en is ruimte voor de ontwikkeling van diverse vormen van (verblijfs-)recreatie en natuur. De verschillende randen vormen op deze manier een onderdeel van het rondje Hoeksche Waard waarin ieder gebied een eigen rol van betekenis heeft en beleving kent. Het middengebied wordt gekenmerkt door een open karakter en het landschap is voornamelijk ingericht voor agrarisch gebruik. Vanuit het oogpunt van recreatie ligt het goud aan de randen. Het huidige aanbod aan verblijfsrecreatie is nog niet optimaal en kan een impuls krijgen om meer bezoekers te trekken.

In de huidige situatie bestaat de rand van de Hoeksche Waard uit een verzameling van groengebieden, veelal onder invloed van het getij met een gevarieerde inrichting en natuurwaarde. Tiengemeten is hierbij de belangrijkste regionale trekker met fraaie natuurgebieden, musea, infocentrum en grote natuurspeelplaats. Aan de kwaliteiten van een aantal overige gebieden aan de zuidrand wordt op dit moment hard gewerkt waardoor de diversiteit toeneemt en de identiteit wordt versterkt. Het Spui wordt met steun van het havenbedrijf ontwikkeld tot een robuust en aantrekkelijk getijdennatuur gebied.

Numansdorp heeft een divers en intensiever aanbod voor recreanten. Recreatie is gericht op het water en watersporten. Het huisjespark grenst aan een waterrijk wandelgebied en nabij de haven ligt een golfterrein. Op dit moment wordt gewerkt aan de recreatieve visie voor Cromstrijen met als doel om de verblijfskwaliteit te vergroten en wordt gekeken naar een nog aantrekkelijker invulling voor fort Buitensluis. Strijensas is eveneens gericht op het water met een jachthaven en wandelgebied grenzend aan het dorp. De recreatie is hier kleinschalig en rust en natuur kenmerken dit gebied.

Vanaf het rondje Hoeksche Waard, de fiets- en wandelpaden langs de Oude Maas, Spui en het Haringvliet is het water en het getij op slechts enkele plekken zichtbaar en beleefbaar. De noordrand onderscheidt zich door een aaneenschakeling van diverse buitendijkse getijdennatuur gebieden. Op dit moment zijn het echter losse gebieden, veelal gericht op lokale bezoekers. De kans is om deze gebieden met elkaar te verknopen tot een meer robuuste structuur. Aan de noordrand kan tevens de relatie gezocht worden met het water door aanleg van een nieuwe verbinding nabij de Oude Maas, een route die verschillende natuurgebiedjes met elkaar verbindt.

In een van de groengebieden ten noorden van Oud-Beijerland ligt het natuurbezoekerscentrum Klein Profijt en op korte afstand het Museum Hoeksche Waard. In gemeente Binnenmaas ligt de verblijfsrecreatie niet aan de randen maar rondom de Binnenmaas. De Buitenzomerlanden kan daar als gebied ondersteunend aan zijn met een aansprekend programma, parkeergelegenheid en goede fietsverbindingen. Hierdoor kan het gebied een grotere doelgroep gaan bedienen.

Foto van Jansje van Beek (Speelnatuur Tiengemeten)

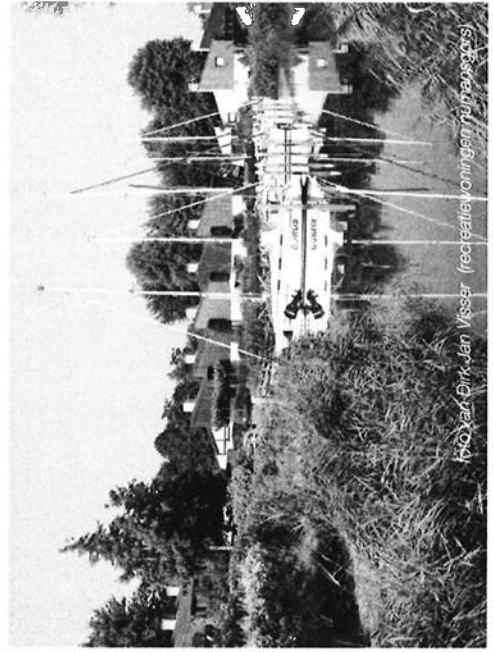

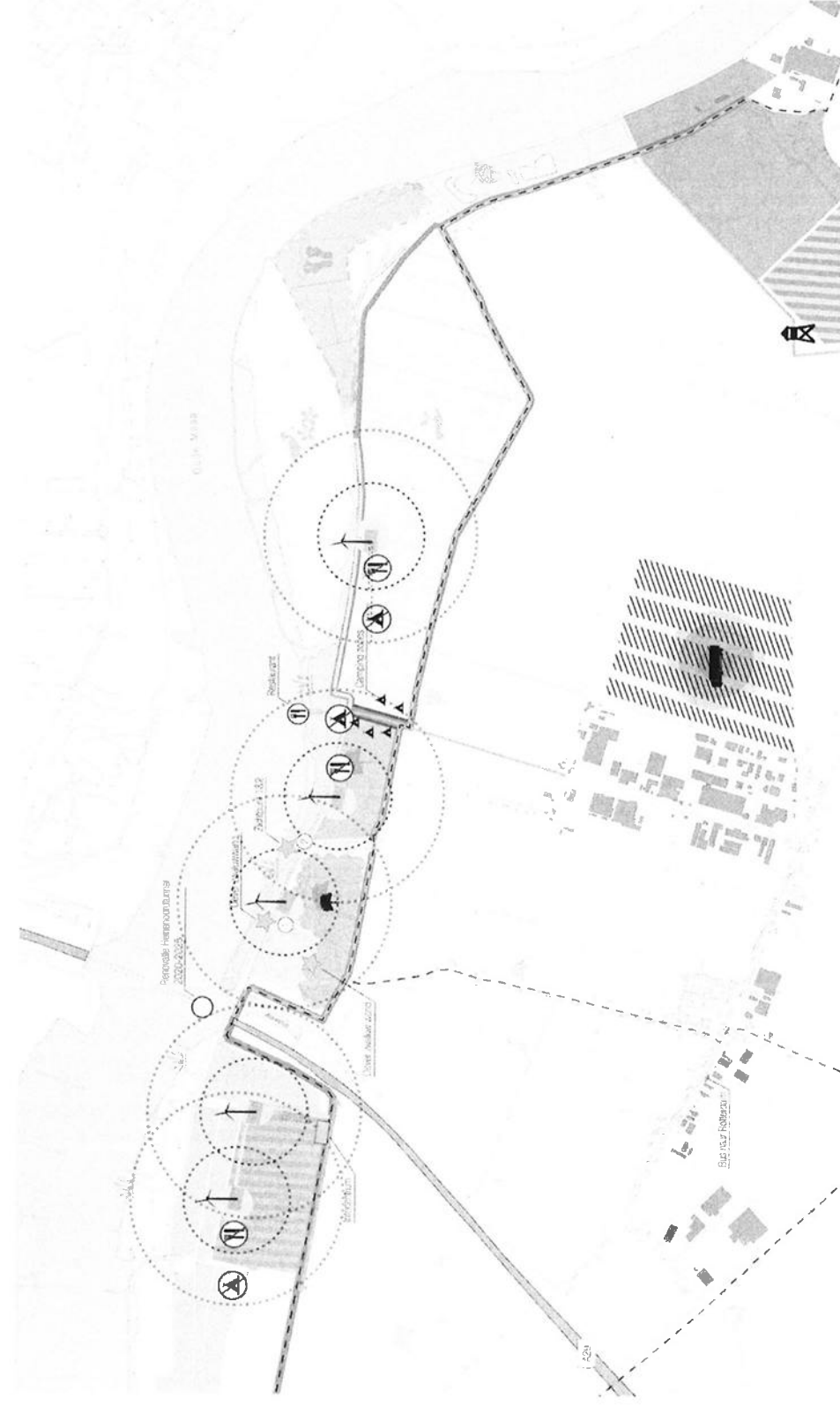
Foto van Dirk-Jan Visser (recreatieve jachthaven nabij Spijkenisse)

Bezoekerscentrum Klein Profijt

Legenda

- Bestuur
- Grachten
- Zonsonder
- Syrische grachten - Ervaren bodemverandering de rijksoverheid is geen spatie om aan te pakken naar?
- Deel van het gebied
- Weggevoerd naar de Mease, omgeving 2018
- Pongeluid en/of pomp
- Bestemmingsplan / verandering
- lego-gevonden: In waterputten/waterputten die mogelijk door verandering van de bodem zijn ontstaan
- Kenmerkend: 4-5m diep
- Nieuw te maken waterputten: in de spate tijd
- Nieuw te maken waterputten: met een laag bodemwaterstand
- Winstmagneet
- Verenigen van in andere gemeenten (waterputten)
- Aanpak van sluis / verhoging waterstand
- Duikende waterput in de Meusewater
- Verenigen
- ponen danken (om geen aanpak)
- ponen danken (om niet te aanpak)
- Het gebied van de Meuse, omgeving 2018
- Ontwikkelingen
- Nieuw te maken waterputten
- Zonsonder
- Natuurcompensatie 2014-2018
- In het gebied kunnen 400 hectare natuurcompensatie van 1,2 ha. 400 ha. 1,2 ha. voor de natuur. 400 hectare natuurcompensatie
- Beschermingsmaatregelen 2018
- Aanpak van de natuur
- "Duikende" waterputten van de Meuse
- Nieuw te maken waterputten / putten
- Pastorie (niet in de kaart)
- Landbouw (niet in de kaart)
- Waterputten

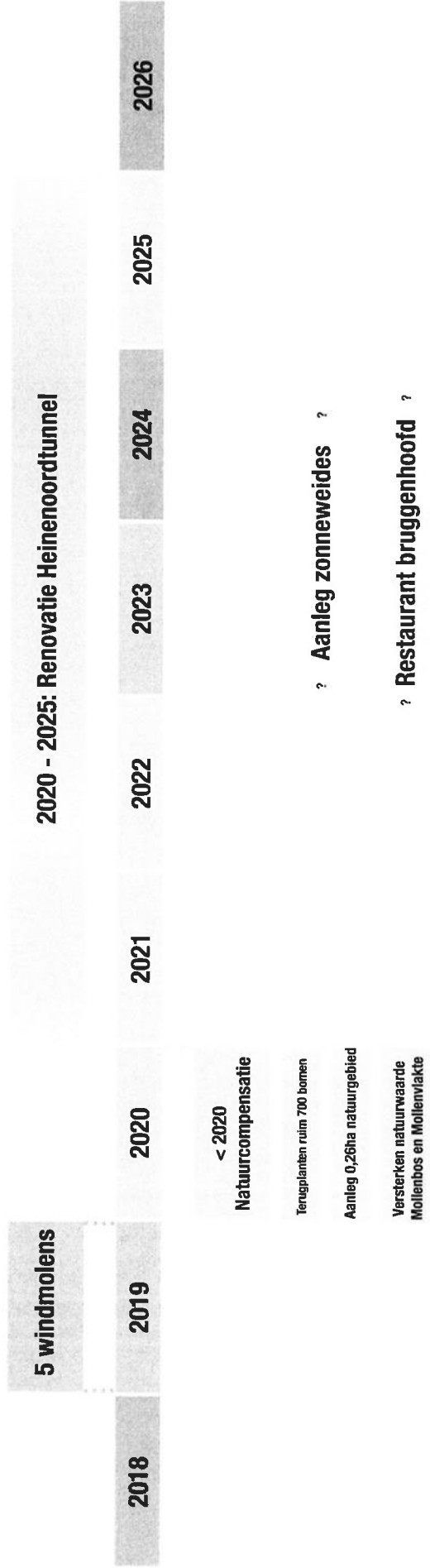
Er spelen op dit moment verschillende initiatieven en ontwikkelingen in het gebied. Alles wat speelt aan initiatieven rondom Polder de Buitenzoomerlands is op kaart gezet. Het gaat hierbij enerzijds om de harde en concrete initiatieven, zoals de plaatsing van vijf windturbines, toegangswegen naar de molens en natuurcompensatie. Een aantal zachte initiatieven waarvoor ideeën zijn geopperd of vragen zijn gesteld maar nog geen concrete vorm hebben, zoals een informatievoorziening over energie, uitkijktoren, de plaatsing van een restaurant op het bruggenhoofd en de aanleg van een natuurbegraafplaats.

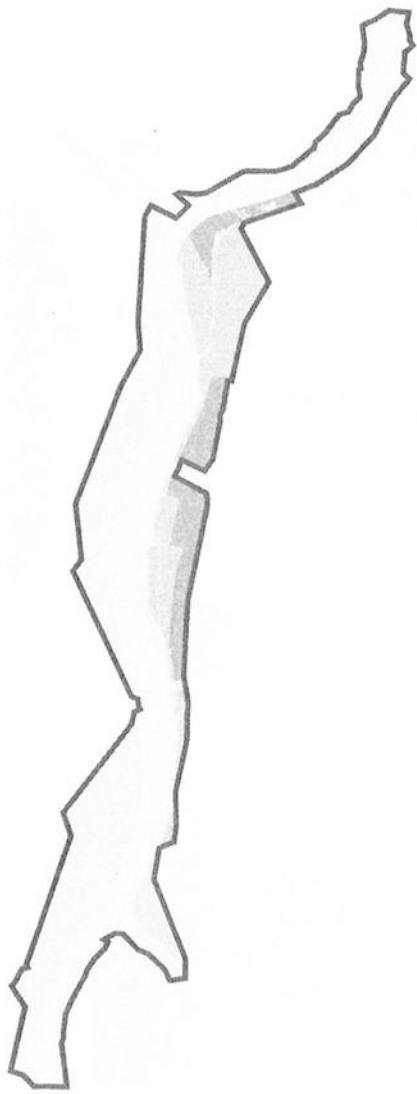
2.4 Inventarisatie plannen en initiatieven

Rondom de Buitenzomerlanden zijn een aantal nieuwe initiatieven ontstaan ten opzichte van de visie in 2014. Op het voormalig terrein van Suiker Unie wordt een zonne-weide ontwikkeld en is het bestemmingsplan zo gewijzigd dat zich hier watergebonden bedrijvigheid kan vestigen. Ten westen van de Heinenoordtunnel ligt een zoeklocatie voor een zonne-weide. De grootste wijziging in het gebied de komende jaren is de komst van vijf windturbines. Er worden vijf windturbines aan de noordrand geplaatst, 2 ten westen en 3 ten oosten van de Heinenoordtunnel. Naar verwachting zullen deze alle vijf in 2019 geplaatst worden, als de Raad van State goedkeuring geeft. Alle windturbines worden toegankelijk via een pad wat in oost-west richting wordt aangelegd. De windturbines en de toegangsweg worden aangelegd op gebied van Natuurnetwerk Nederland (NIN), daarom dient de initiatiefnemer Renewable factory 0,26 hectare groen te compenseren en ruim 700 bomen

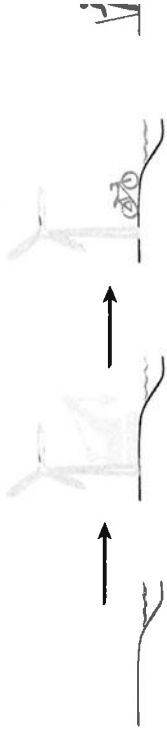
te herplanten. Hierbij geldt dat de compensatie dezelfde natuur-, recreatie- of landschapswaarden moet hebben als het gebied dat door de ingreep verdwijnt. Daarvoor zijn een aantal locaties verkend door bureau Bosch & van Rijn in 2017.

Beide natuurcompensaties moeten binnen 1 jaar na realisering van het project zijn gerealiseerd en ter goedkeuring worden voorgelegd aan de gemeente in afstemming met HWL. Het compensatiegebied moet aansluitend aan of nabij het gebied van de ingreep liggen, maar wel buiten het invloed gebied van de plaatsing van de windturbines. In een anterieure overeenkomst is afgesproken dat de kosten voor de aanleg, het onderhoud en beheer voor rekening komt voor de ontwikkelaar.

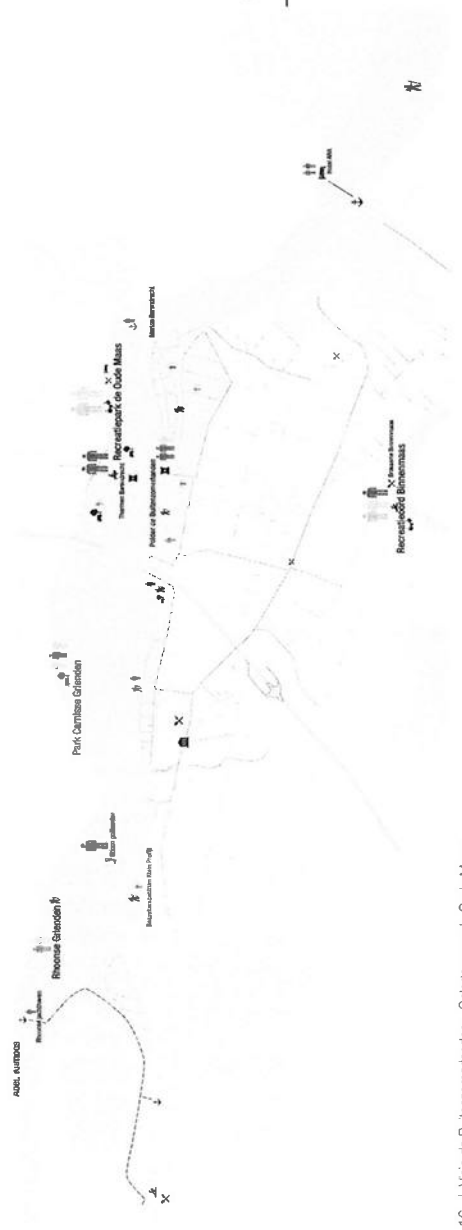

Ontwikkeling van robuuste natuur

Nieuwe recreatieve fietsverbinding langs de Oude Maas

Uitbreiding van het recreatief programma

3. Visie

3.1 Deltapark de Buitenzomerlanden

De Buitenzomerlanden ontwikkelt tot 'Deltapark de Buitenzomerlanden' waar natuurontwikkeling en recreatieve beleving van het getij samengaan. Het Deltapark is een aansenschakeling van alle buitendijkse gebieden tot een robuust park als onderdeel van het Nationaal Park NLDelta Biesbosch-Haringvliet. Het Deltapark 'de Buitenzomerlanden' is interessant voor verschillende doelgroepen zoals natuurliefhebbers, recreatieve fietsers, wandelaars en gezinnen. Belangrijke pijlers in de visie voor de Buitenzomerlanden zijn een nieuw fietspad als recreatieve ruggengraat het bruggenhoofd als recreatieve trekker en diverse andere recreatieve functies langs deze route, zoals; vogeluitkijpunten, klim- en pluikbos, een uitkijktoren en horeca. Er worden verschillende verbindingen naar het achterland gelegd waar mogelijk in samenhang met de vereiste natuurcompensatie. Deze verbindingen zijn van zowel ecologische als recreatieve waarde en maken het gebied bereikbaar vanaf Heinenoord, Puttershoek en recreatiegebied Binnenmaas.

Het recreatief transferium aan de Reedijk, in 2020 aangelegd als transferium gedurende de renovatie van de Heinenoordtunnel, is een belangrijke entree naar de noordrand. Het transferium is door de jaren heen getransformeerd van functioneel busstation tot een multimodaal overstappunt en recreatief transferium waar men de auto kan parkeren en met een gehuurde fiets de noordrand kan bezoeken.

Het nieuwe recreatief programma, betere toegankelijkheid en beleefbaarheid van de Deltanatuur, maakt het voor bezoekers aan recreatieoord Binnenmaas en bezoekers aan de zuidrand van Barendrecht de moeite waard om de oversteek te maken om het gebied te bezoeken. Het bruggenhoofd wordt hiermee, net als het bezoekerscentrum van Klein Profijt (met bijna 19.000 bezoekers per jaar), een recreatief knooppunt; een toegangspoort tot het Nationaal Landschap Hoeksche Waard.

3.2 Energieke tussentijd

De duurzame energie is ingezet als katalysator voor natuurontwikkeling. Door de komst van de windturbines is de ontwikkeling van intensieve verblijfsrecreatie uitgesloten, maar kan de natuur zich ontplooiën. Het meer verstedelijkte landschap van de noordrand, de opgehoogde polders met vervuild havenslib blijken een geschikte plek om op een efficiënte wijze meerdere vormen van duurzame energieontwikkelingen te clusteren (zie context energievisie). Dit gaat hand in hand met het ontwikkelen van de natuur t.b.v. de natuurcompensatie. Bestaande agrarische polders kunnen zo geleidelijk transformeren. Op lange termijn kunnen deze gebieden, op het moment dat er voldoende opbrengsten uit energieopwekking is gegenereerd, onderdeel worden van het Deltapark. Het transformeren van agrarische gronden naar een robuust getijddepark is een hoge ambitie voor de lange termijn. In deze visie hebben we gekozen om zonnevelden in te zetten als katalysator, het kan echter ook zijn dat deze fase over wordt overgeslagen op het moment dat verschillende partijen de handen ineen slaan om het Nationale Park NLDelta Biesbosch vorm te geven en daar financiering voor vinden.

Een aantal ontwikkelingen kunnen de noordrand als duurzaam gebied versterken, zoals een duurzaam ingericht busstation en naastgelegen gebouw van de Rabobank, bussen die op waterstof rijden, of de kap van wilgen in het gebied en langs de kreek ten behoeve van omzetting in biomassa. Daarnaast liggen er kansen om het bestaande en de toekomstige uitbreiding van het bedrijventerrein duurzaam te ontwikkelen met zonnepalen op alle daken en oplaadpunten voor elektrische (vracht)auto's.

3.3 Draggers visie

Robuuste natuur

Op de lange termijn vormen de hooggelegen voormalige agrarische polders onderdeel van het deltapark en zijn deze omgezet naar getijdenatuur. Bezoekers hebben de mogelijkheid om door het gebied te wandelen om de unieke getijdegeulen en bijzondere flora en fauna van dichtbij te bewonderen.

Nieuwe verbinding langs de Oude Maas

Er is 6,5 kilometer lang fietspad aangelegd door de getijdenatuur langs de Oude Maas. Het fietspad loopt over voormalige struin- en wandelpaden en is gecombineerd met de toegangswegen naar de vijf windturbines. Vanaf het fietspad kan men de verschillende gebieden bezoeken; er zijn wandelroutes langs getijdegeulen, er is zicht op het de Geertruida Agathapolder en men kan het dichte Gorzenbos bezoeken. Het fietspad maakt onderdeel uit van een lange afstandfietsroute en zorgt ervoor dat een veel groter deel van het water en getij zichtbaar is geworden. Met de aanleg van het fietspad is het fietsronde langs de randen van de Hoeksche Waard uitgebreid met een uniek stukje op het eiland. Bijkomend voordeel is dat er een extra ontsluiting tot Heinenoordtunnel ontstaat, voor forenzen richting Barendrecht. Dit biedt kansen voor alternatief vervoer tijdens de renovatie van de tunnel.

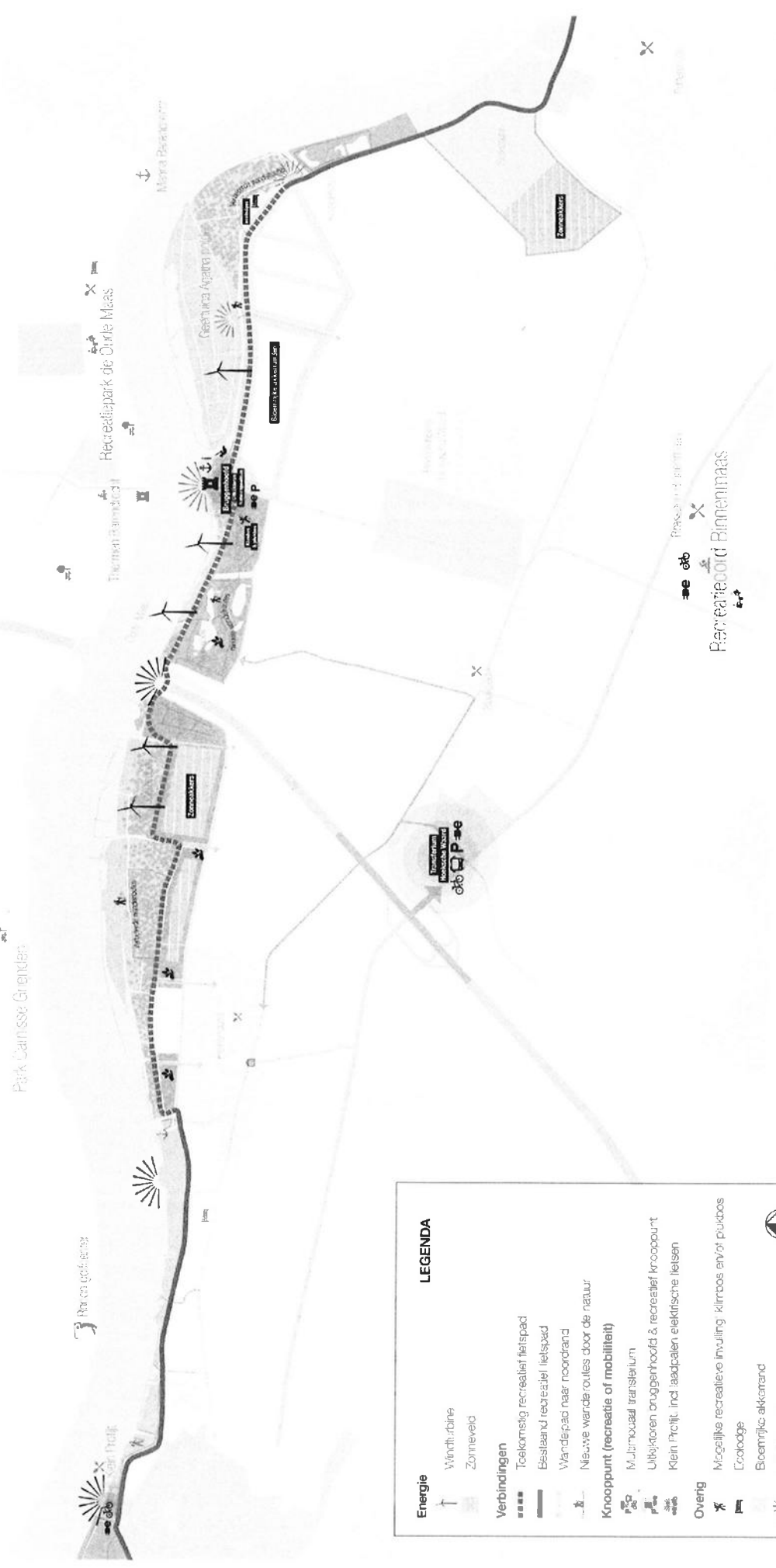
Om het gebied bereikbaar te maken worden verschillende verbindingen naar het achterland gemaakt, in combinatie met de vereiste natuurcompensatie. Deze verbindingen zijn zowel van ecologische als recreatieve waarde, en maken het gebied bereikbaar vanaf o.a. Heinenoord en recreatiegebied Binnenmaas.

Uitbreiding recreatief programma

Belangrijk ankerpunt op de route is de directe omgeving van het voormalige bruggenhoofd. Een uitkijktoren nabij het bruggenhoofd biedt uitzicht over de Oude Maas en het Deltapark. Door de hoogte van de toren maakt de uitkijktoren een gebaar naar de overzijde en refereert hiermee naar brugverbinding die in het verleden de Hoeksche Waard verbond met het vaste land. Bezoekers van het bruggenhoofd kunnen in de uitkijktoren een kop koffie of maaltijd nuttigen terwijl de kinderen spelen op de avontuurlijke natuurspeelplaats. Met de boot kunnen andere delen van Nationaal Park NLDelta worden bezocht.

ECW17

Hoofdstad Griendden

LEGENDA

Energie	Windturbine
	Zonneveld
Verbindingen	Toekomstig recreatief fietspad
	Bestaand recreatief fietspad
	Wandelpas naar noordrand
	Nieuwe wandelroutes door de natuur
Knooppunt (recreatie of mobiliteit)	Multimodaal transiekpunt
	Uitkijktoren, progentoer & recreatief knooppunt
	Klein Prielt, incl. laadpalen elektrische fietsen
Overig	Mogelijke recreatieve invulling: klimbos, arbor, priukbos
	Ecododge
	Bloemrijke akkerland
	Uitkijktoren
	Natuurcompensatie

Visie 'De Buitenzomerlanden' Fase 1

4. Fasering

4.1 Fase 1

De ontwikkeling tot Deltapark is de lange termijn ambitie voor de Buitenzomerlanden. Om daar te komen zijn geleidelijke stappen nodig. Waar moeten we vandaag mee beginnen en wat volgt op langere termijn. In onderstaand hoofdstuk is beschreven hoe het gebied in drie stappen van korte termijn tot zeer lange termijn geleidelijk kan uitgroeien tot Deltapark de Buitenzomerlanden. 'Opladen aan de oude Maas'

Nieuwe recreatieve verbinding

De gelden die vrijkomen voor de aanleg van de vijf windturbines worden ingezet om het recreatieve rondje Hoeksche Waard af te ronden. De toegangsweg naar de windmolens wordt grotendeels geasfalteerd, zodat ook fietsers hier gebruik van kunnen maken. Aangrenzende wandelpaden in de oost- westrichting worden omgezet in een geasfalteerd fietspad waardoor de recreatieve fietsroute wordt gecontinueerd richting bezoekerscentrum Klein Profijt en de andere kant op richting het dorp Kuipersveer. Met het nieuwe pad ontstaat een vrijliggend fietspad van 6,5 kilometer lengte met zoveel mogelijk zicht op de oeverlanden en het open water van de Oude Maas.

Wie is daarvoor nodig?

- Renewable factory voor de financiering van de natuurcompensatie
- HWL voor de exacte invulling van de natuurcompensatie
- Provincie voor co-financiering van het fietspad
- Gemeente voor co-financiering van het fietspad
- Andere stakeholders voor co-financiering van het fietspad

Plaatsing windturbines en natuurcompensatie

Er worden vijf windturbines aan de noordrand van de Hoeksche Waard geplaatst. Deze liggen direct aan de nieuwe recreatieve verbinding. De inpassing van de molens op de locatie dient zorgvuldig te gebeuren. Het grond oppervlak, hekwerken en andere voorzieningen zoals de transformatie dienen zodanig ingepast te worden dat de beleving op de fietsroute zo aantrekkelijk mogelijk blijft. In de detailuitwerking zijn hier een aantal aanbevelingen voor opgenomen.

De compenserende maatregelen voor natuur worden uitgevoerd in samenwerking met HWL bij de Mollenvlakte, het bosrijke gebied ten oosten van de Heinenoordtunnel. De natuurwaarde en belevingswaarde wordt verhoogd en de toegankelijkheid verbeterd. Als compensatie wordt de Mollenvlakte getransformeerd in een plas-drasgebied. Daarnaast worden een vogelkijkwand enoeverwaluwand aangelegd. Door het gebied komt een verhoogd vlonderpad te liggen met een bordes met uitkijkpunt over de Oude Maas en het rietland.

De ruim 700 bomen gekapte bomen vanwege de aanleg van de toegangswegen naar de windmolens worden ten noord-westen van Heinenoord gecompenseerd op een agrarisch perceel. Dit is de start van de robuuste aaneengesloten natuurzone. Door dit gebied wordt Heinenoord verbonden met de natuurgebieden die aan de noordzijde daarvan grenzen op steenworp afstand van Heinenoord. Het waterrijke natuurgebied wordt toegankelijker door een nieuwe doorsteek door het natuurgebied vanuit Heinenoord naar de noordrand.

Wie is daarvoor nodig?

- Renewable factory en ENECO voor coördinatie en de financiering van de natuurcompensatie
- HWL voor de exacte invulling van de natuurcompensatie
- Waterschap als eigenaar van de grond bij Heinenoord
- ASR als eigenaar van de grond bij het Mollenbos

Nieuwe energie in de polder

Met de aanleg van een aantal grote zonnevelden ten westen van de Heinenoordtunnel kan tegemoet worden gekomen aan de energiedoelstelling uit de energievisie om 100 ha zonne-energie te realiseren. De meest wenselijke locatie is om deze op de hoger gelegen agrarische polders te plaatsen. De openheid in het lager gelegen middengebied van de Hoeksche Waard blijft hierdoor behouden, daarnaast zijn er mogelijkheden om de (ondergrondse) infrastructuur van windmolens en toekomstige zonnevelden te koppelen. De benodigde infrastructuur kan geclusterd worden, waardoor kosten worden gespaard. De toegangswegen naar de windmolens kunnen ingezet worden om ook de zonnevelden te bereiken. Het voorstel in deze visie is om voor de aanleg van de zonne-energie, net als bij de windmolens, (natuur)compensatie te eisen. Deze kan geïnvesteerd worden in de noordrand. Hierdoor is er de kans om nog meer aaneengesloten natuur aan te leggen en de zonnevelden landschappelijk in te passen door ze te omzoomen.

Wie is daarvoor nodig?

- ASR als grondeigenaar
- Energie ontwikkelaars
- HWL voor natuurcompensatie
- Gemeente Hoeksche Waard voor vergunningen, ruimtelijke uitgangspunten en afspraken over (natuur)compensatie
- HW Duurzaam

ECUWIS

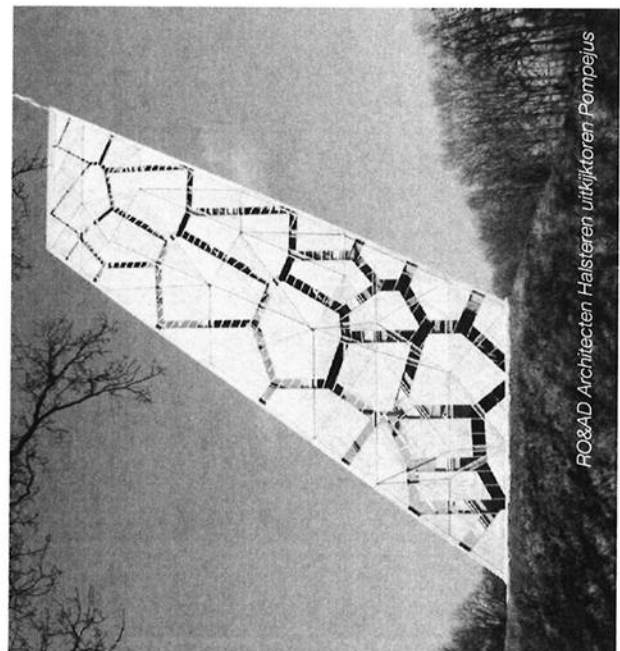
Ontwikkeling bruggenhoofd en omgeving

De omgeving van het voormalige bruggenhoofd is opgewaardeerd tot een recreatief knooppunt; een toegangspoor tot het Nationaal Landschap en schakeelpunt tussen binnendijkse en buitendijkse recreatiegebieden. De plek sluit goed aan op bestaande recreatieve fietsroutes. Een nieuwe uitkijktoren op het bruggenhoofd is een belangrijke trekker van de noordrand. Zowel recreatieve fietsers als gezinnen die met de auto het gebied bezoeken kunnen hier een stop maken om vanaf de bovenste verdieping uit te kijken over de boomtoppen van het bosgebied, de Oude Maas, getijdengeul en Geertruida Agathapolder. Er zijn nieuwe parkeerplaatsen aangelegd ten westen van Polder de Buitenzomerlanden op de toegangsweg naar bruggenhoofd, ingepast in de bosrand. Hier kunnen elektrische auto's en fietsen worden opgeladen. Vanaf de parkeerplaats zijn diverse wandelingen te maken en is het aangrenzende bos-klimpark en plukbos te bezoeken. In de westelijke richting kunnen bezoekers een wandeling van 2,5 kilometer maken, langs de waterwand richting de heringerichte Mollenvlaakte. Richting het oosten ligt een wandelroute van 3 kilometer. Halverwege de route is een nieuwe kijkheuvel gerealiseerd met zicht op de noordelijk gelegen Geertruida Agathapolder, atwisselende natuur en een waterrijk gebied. Deze polder is een belangrijke plek om diverse soorten vogels te spotten. Even verderop kunnen bezoekers naar de getijdengeul lopen en is de mogelijkheid om een ommetje te maken in het griendbos. Op de rand van de getijdengeul zijn mogelijkheden om autarkische ecolodges aan te leggen. In de winterperiode worden deze verwijderd, vanwege de buitendijkse ligging.

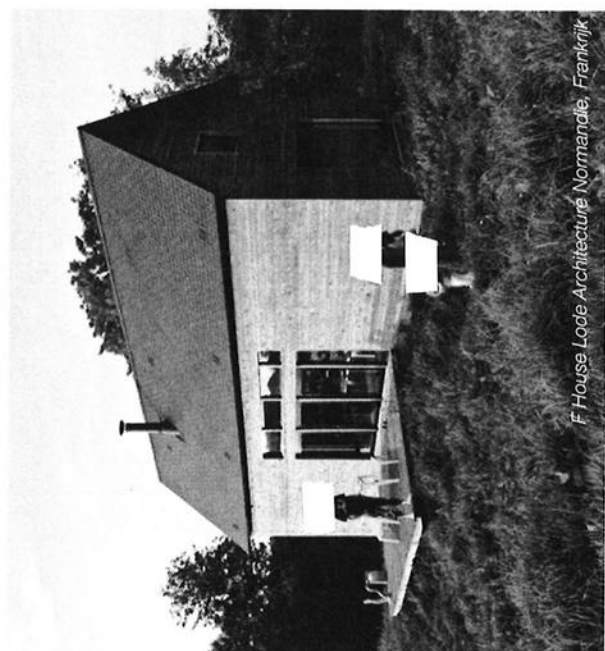
De agrariërs van Polder de Buitenzomerlanden worden gestimuleerd tot het aanleggen van bloemrijke akkerlanden. Vanaf de Gorzenweg en de Blankert ontstaat daarmee een aantrekkelijk zicht op deze bloemrijke randen, waardoor de belevingswaarde voor bezoekers wordt vergroot.

Wie is daarvoor nodig?

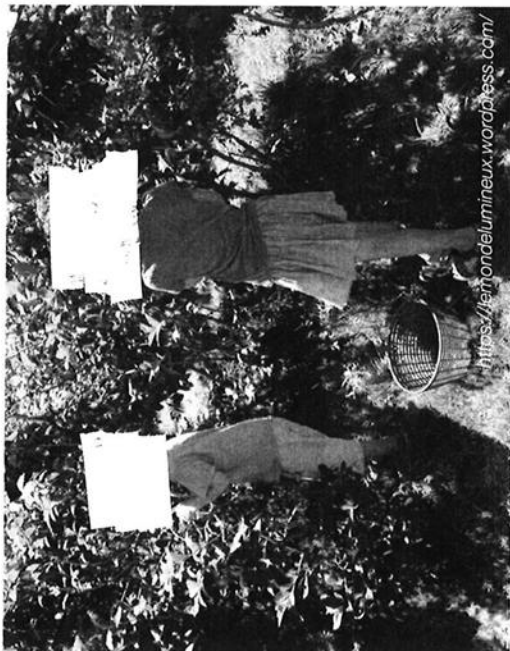
- Gemeente Hoeksche Waard voor opstellen van programma van eisen voor recreatieve ontwikkelingen
- Commissie cultureel erfgoed (vanwege bruggenhoofd)
- Recreatie en horeca ondernemers
- ASR als grondeigenaar van bos
- RWS voor eisen ten aanzien van waterveiligheid
- Staatsbosbeheer voor eigen ten aanzien van gebied rondom bruggenhoofd

RO&AD Architecten Halsteren uitkijktoren Pompejus

F House Lode Architecture Normandje, Frankrijk

<https://iamondelumineux.wordpress.com/>

4x4mben klimbos

Transferium

In 2020 is het bustransferium langs de Reedijk uitgebreid met een parkeerplaats voor auto's. Op de transferia kan men overstappen op 'vraaggestuurd openbaar vervoer' of de fiets of de auto nemen. De aanleg is uitgevoerd vanwege de renovatie van de Heinenoordtunnel. Bewoners uit de Hoeksche Waard hebben de mogelijkheid om hier hun auto te parkeren en met de bus hun reis te vervolgen naar de randstad. De nieuwe parkeerplaats wordt toekomstbestendig ingericht door deze te voorzien van elektrische oplaadpalen voor fietsers en auto's. Het nieuwe multimodale transferium is een kans om als entree te fungeren naar de noordrand.

Wie is daarvoor nodig?

- RWS
- Gemeente Hoeksche Waard
- SOHW

Ruimtelijke uitgangspunten voor uitwerking visie

Vanuit analyse en gesprekken met stakeholders zijn voorstellen voor de visie, fasering van uitvoering en concrete ideeën voor uitwerking naar voren gekomen. Om de ruimtelijke kwaliteit te waarborgen bij de verdere uitwerking en concretisering van de visie zijn de belangrijkste ruimtelijke uitgangspunten per deelgebied op papier gezet. Het gaat enerzijds om het slim combineren van de toegangsweg naar de windmolens en het geasfalteerde fietspad, het inpassen van de windmolens en opstelplaats voor vrachtverkeer langs de toegangsweg naar de windmolens. Op de volgende pagina's worden de deelgebieden verder toegeelicht.

LEGENDA

- ↑ Windturbine
- ▬ recreatief gebied
- ▬ bestaand recreatief gebied
- ▬ wandelgebied
- ▬ natuurreservaat
- ▬ natuurreservaat
- ▬ informatiepunt
- ▬ zonnepaneel
- ▬ zonlicht

Zoom in Tussen Heinenoord en de Heinenoordtunnel

Tussen Heinenoord en de Heinenoordtunnel

Doorsteken naar noordrand

- Nieuw wandelpaden naar de noordrand (o.a. vanuit Heinenoord), landschappelijk inpassen.

Natuurcompensatie noord-westzijde Heinenoord

- De ruim 700 bomen terugplanten in het meest westelijk deel van de agrarische polder, zodat een robuuster aaneengesloten groengebied ontstaat.
- Toekomstig bosgebied toegankelijk maken voor wandelaars
- Diverse inheemse boomsoorten terugplanten ivm gevarieerder beeld en hogere ecologische waarde

Fietspad

- Geasfalteerd fietspad ter hoogte van de toegangsweg voor de windmolens 2 banen van 2 meter breed met daartussen 1 meter grasbetontegels. Overige delen fietspad van 3 meter breed asfalt.
- Goede bewegwijzering

Inpassing zonnevelden

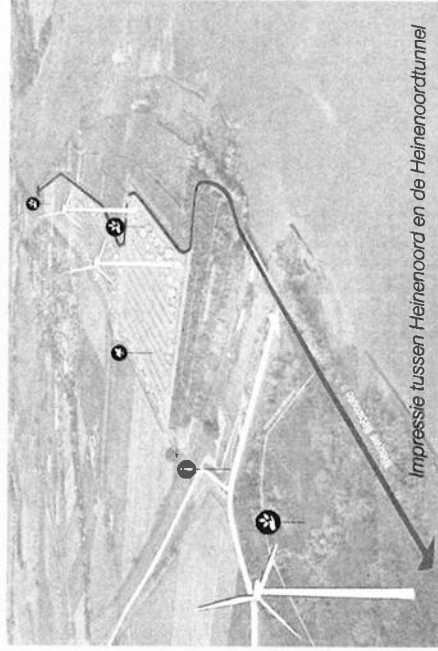
- Groene rand rondom zonnevelden ten behoeve van landschappelijke inpassing, belevingswaarde langs nieuw recreatief fietspad en om zicht op achterzijde zonnepanelen te voorkomen. Deze groene rand bestaat uit diverse soorten bomen en heesters.
- Eventuele hekwerken worden opgenomen in de groene rand, de voorkeur gaat uit naar camerabewaking i.c.m. de aanwezige watergangen rondom de zonnevelden.
- Transformatoren worden zoveel mogelijk uit het zicht geplaatst aan de randen.
- Aan de voorzijde van de zonnevelden worden enkele doorzichten gerealiseerd in de groene rand om delen van de zonnevelden zichtbaar te maken.

Toegankelijkheid getijdenatuur verbeteren

- Vlonderbruggen vernieuwen en wandelpaden uitbreiden bij het Cees Leenheerpad

Tunnelbos opwaarderen

- Aanleg van paddenstoeleninformatiepunt i.c.m. het inkoopstation van de windmolens
- Deel met lagere natuurwaarde, zoeklocatie voor natuurbegraafplaats. Daarbij moet uitgezocht worden wat de impact is van de begraafplaats op de natuurwaarde en of er genoeg draagvlak voor is.

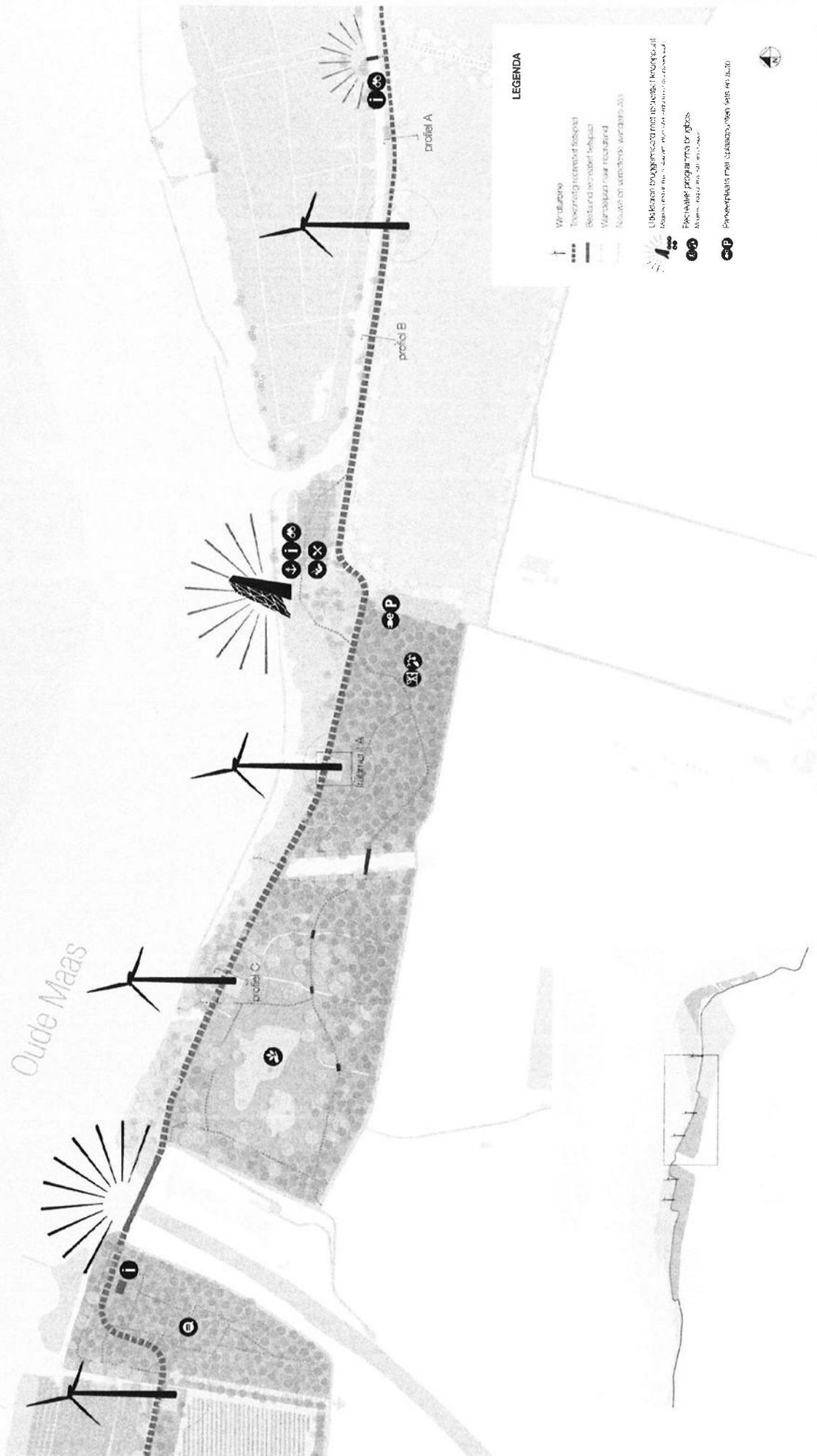
Compensatie te kappen bomen ten noorden van Heinenoord +/- 700 stuks

Landschap weker veldrand Heinenoord breedte +/- 3 m

Bestaande watergang

Agrarische percelen

Profiel D, doorsteek naar Heinenoord

Zoom in rondom het Bruggenhoofd

Rondom het Bruggenhoofd

Toegangsweg naar windturbines combineren met fietspad

- Toegangsweg naar windmolens uitvoeren als karrespoor. Het karrespoor wordt opgebouwd uit twee geasfalteerde fietspaden van ieder 2 meter breed, met daartussen een strook grasbetontegels. Het fundament voor het fietspad wordt aangelegd en bekostigd door de investeerder in de vijf windturbines.
- De voet van de twee windturbines in het brugbos krijgen een print, schildering om de belevingswaarde voor bezoekers te vergroten. Kans om hierbij lokale kunstenaars te betrekken of een prijsvraag uit te schrijven.
- De voet van de windturbine, de opsteplaats voor het bouwverkeer, eventuele afscheidingen en het trafogebouw dienen landschappelijk te worden ingepast; Eventuele trafo's worden geïntegreerd in de voet van de windturbine. Bij voorkeur geen hekwerk rondom de windturbines toepassen. Indien afscheiding nodig is dient deze op landschappelijke manier te worden ingepast, bijvoorbeeld door toepassing van een ha-ha muur (https://www.leestekensvanhetlandschap.nl/ha_ha) De fundering van de windmolen steekt niet boven het maaiveld uit. De opsteplaats wordt zo ver mogelijk van de toegangsweg af geplaatst, om zo een groene berm te kunnen realiseren (zie ook afbeelding) De opsteplaats voor het bouwverkeer dient zo klein mogelijk te worden vormgegeven uitgevoerd in halfverharding en kleur en materiaal passend bij de natuurlijke omgeving. De opsteplaats is indien mogelijk tijdelijk van aard om na bouw te kunnen vergroenen.

Mollenvlakte

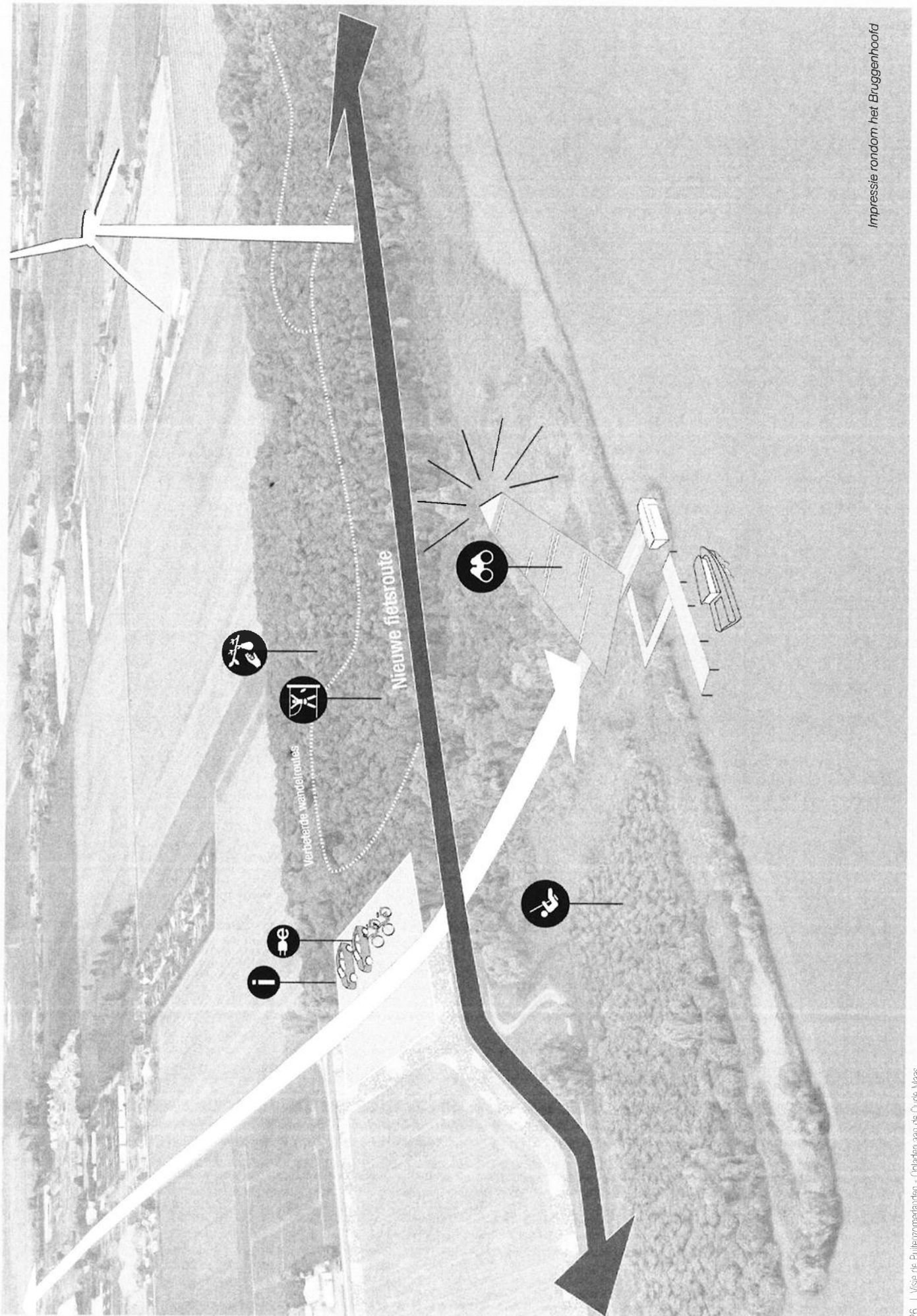
- Natuurcompensatie i.v.m. aanleg windmolens. Het Mollenbos wordt plas-draszone, er komen wandelpaden en vogeluitkijkpunt en zwaluwwanden. Dit volgens de plannen van HWL (Natuurcompensatie windpark Oude Maas, augustus 2017)

Brugbos

- Brugbos combineren met klimbos, plukbos, natuurspelen en/of andere recreatieve activiteiten in dezelfde categorie voor diverse actieve doelgroepen.

Bruggenhoofd

- Parkeervoorziening opwaarderen en landschappelijk inpassen. Dit kan plaatsvinden in het bosgebied of tegen de rand van het agrarisch perceel. Ondergrond uitgevoerd in halfverharding of grasbetontegels. Combineren met elektrisch oplaadpunt auto's en fietsen
- Eventueel toevoeging aantal camperstandplaatsen
- Plaatsing uitkijktoren op bruggenhoofd, eventueel gecombineerd met infopunt en kleinschalige horecafunctie.
- Architectuur uitkijktoren in samenhang met cultuurhistorische waarde van het bruggenhoofd ontwerpen, met behoud van belangrijke zichtlijnen in verband met monumentale status (gemeentelijk monument) van het bruggenhoofd. De commissie cultureel erfgoed moet hierbij betrokken worden.
- In of rondom uitkijktoren ruimte reserveren voor eventueel uitbreiding restaurant. Bij voorkeur tegelijk in eenheid ontwikkelen.
- Wandelpad naar bruggenhoofd opwaarderen door te verbreden en vrijmaken van braamstruiken, vergelijkbaar met toegang naar bruggenhoofd aan Barendrechtzijde.

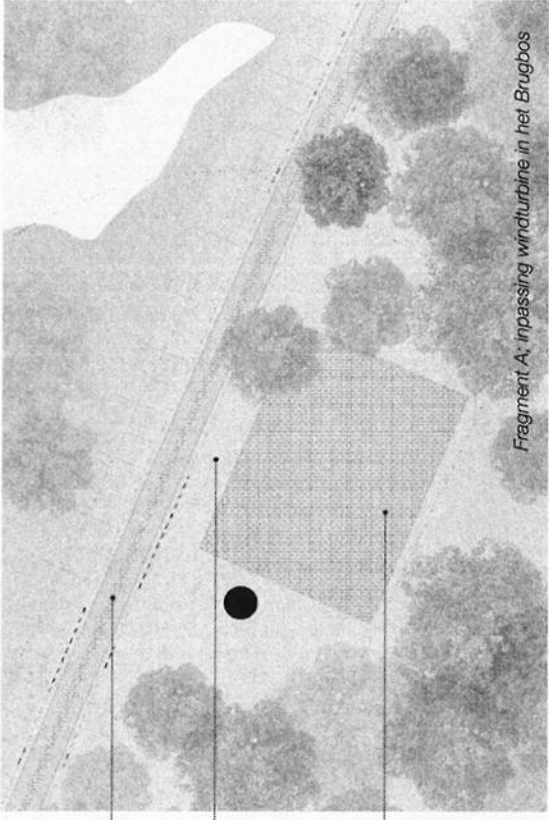

Impressie rondom het Bruggenhooft

Asfaltverharding 2 m
Grasstrook 1 m
Aasfalthoerding 2 m

Profiel fietspad i.c.m. toegangswegen windturbines

Fragment A: Inpassing windturbine in het Brugbos

Toegangsweg naar windturbine uitgevoerd als Karrespoor; 2 asfaltpaden van elk 2 m, breed en 1 m, brede lusstrook uitgevoerd in grasbetontegels

Brede berm >5 m tussen opstelplaats en toegangsweg om zicht op de opstelplaats te verzekeren

Opstelplaats rondom windturbine maximaal 30 x 40 meter; indien mogelijk tijdelijk van aard

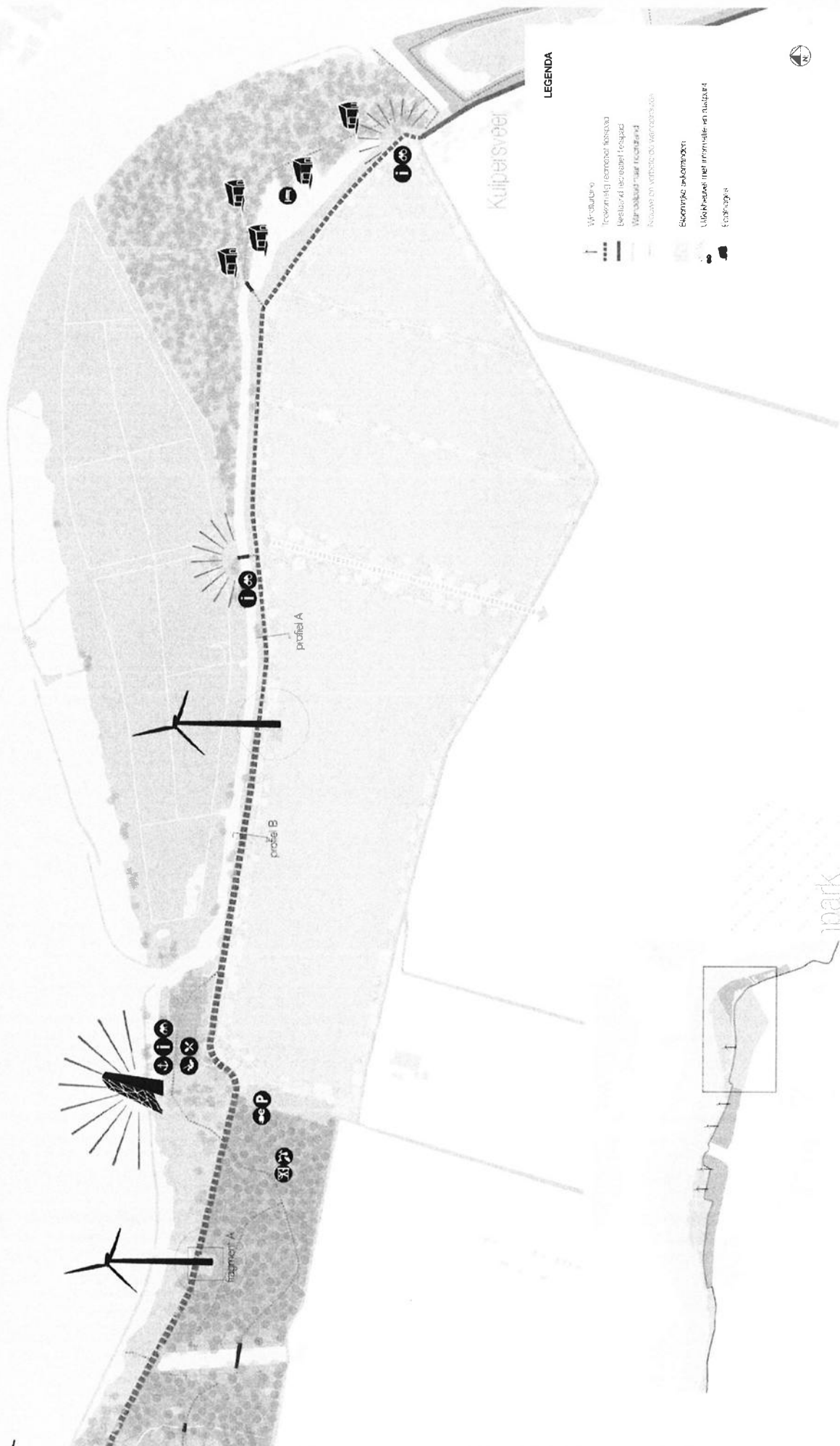
Opstelplaats windturbine max. 30x40 m

Groene berm >5 m

Fietspad i.c.m. toegangswegen windturbines 5 m

Opleidingsveld Oude Maas

Profiel C: inpassing windturbine in het Brugbos

Zoom in rondom Geertruida Agathapolder

ipark
Hoeksche Waard

Rondom de Geertruida Agathapolder

Toegangsweg naar windturbines combineren met fietspad

- Geasfalteerd fietspad van 3 meter breed over niet waterkerende dijk (noordzijde van agrarische percelen).

Polder de Buitenzomerlanden

- Stimuleren aanleg bloemrijke akkerranden rondom Polder de Buitenzomerlanden t.b.v. verhogen belevingswaarde en ecologie.

Geertruida Agathapolder

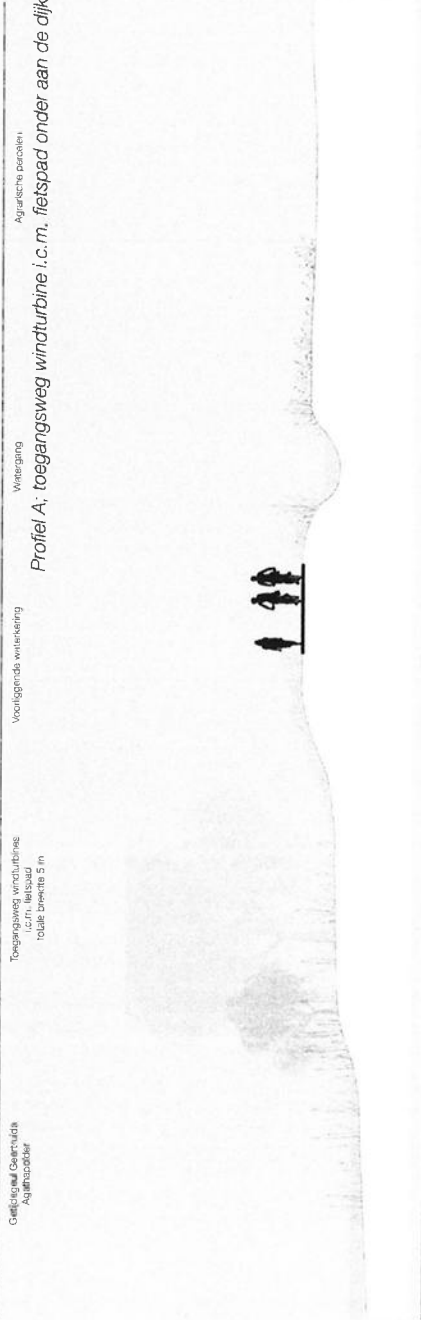
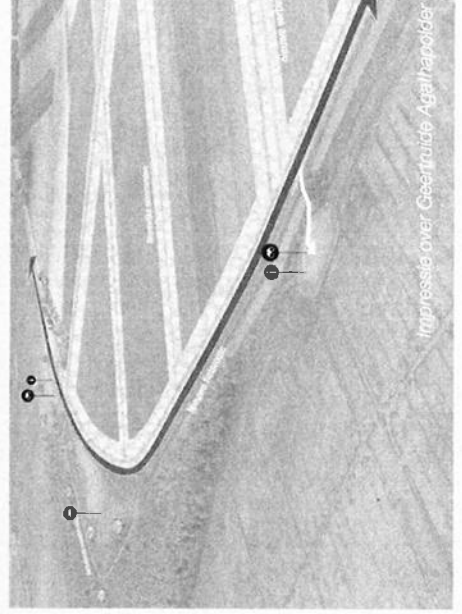
- Ophogen bestaande uitkijkheuvel bij Geertruida Agathapolder om uitzicht over de polder te vergroten. Eventueel ophogen met grond die vrijkomt bij aanleg fundering windturbines.

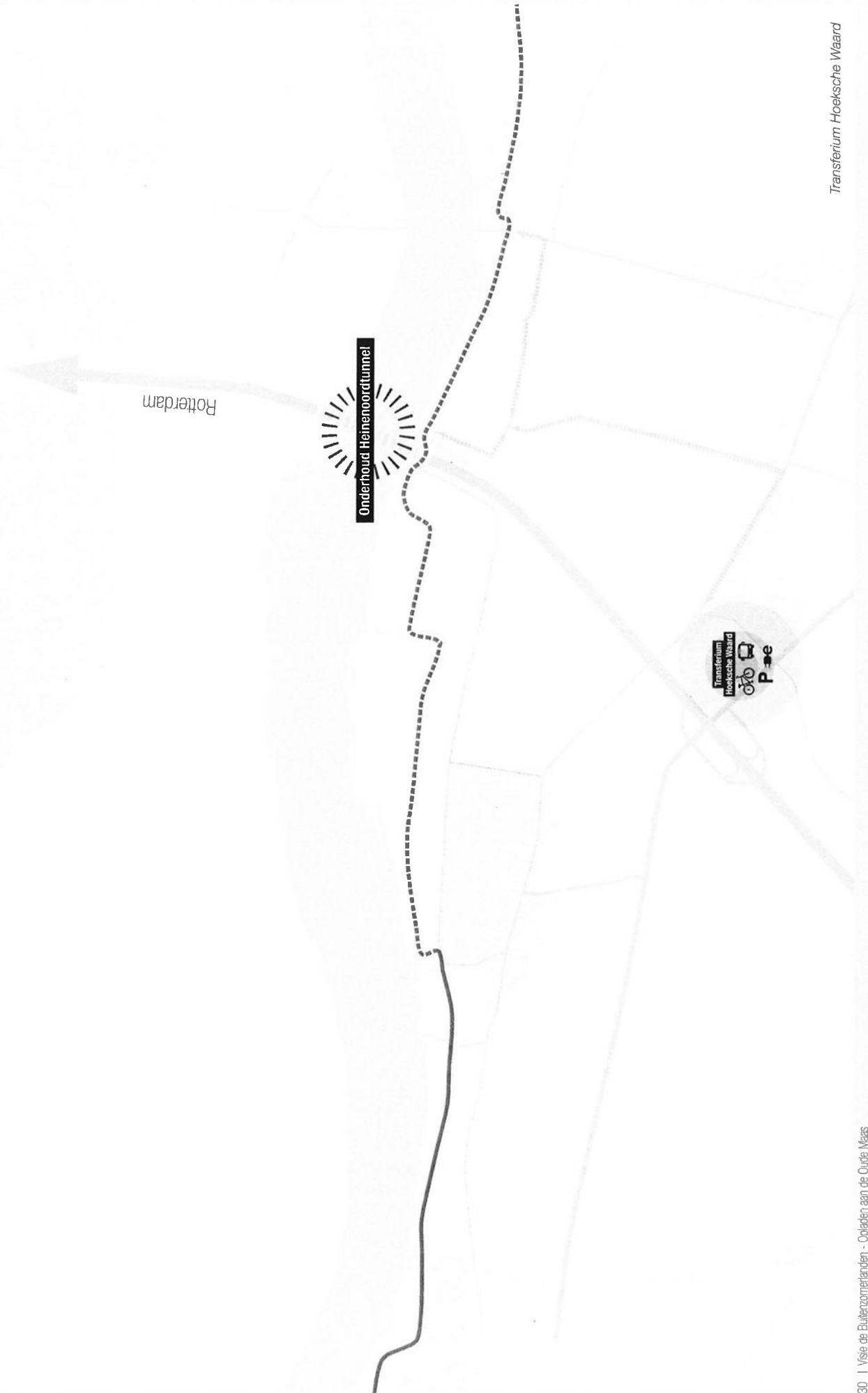
Griendbos

- Aanleg uitkijkheuvel bij afslag Kuipersveer met zicht over de getijdegeul. Eventueel ophogen met grond die vrijkomt bij aanleg fundering windturbines.
- Plaatsing autarkische demontabele ecologische rondom getijdegeul. In de winterperiode worden de ecologies afgebroken in verband met waterveiligheidsmaatregelen in dit buitendijkse gebied.
- Opwaarderen wandelpaden in griendbos naast getijdegeul.

Toegangsweg naar windturbines combineren met fietspad

- Geasfalteerd fietspad van 3 meter breed over niet waterkerende dijk (noordzijde van agrarische percelen).

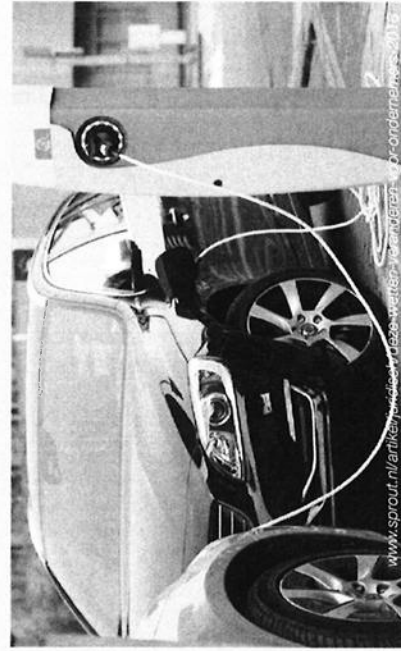
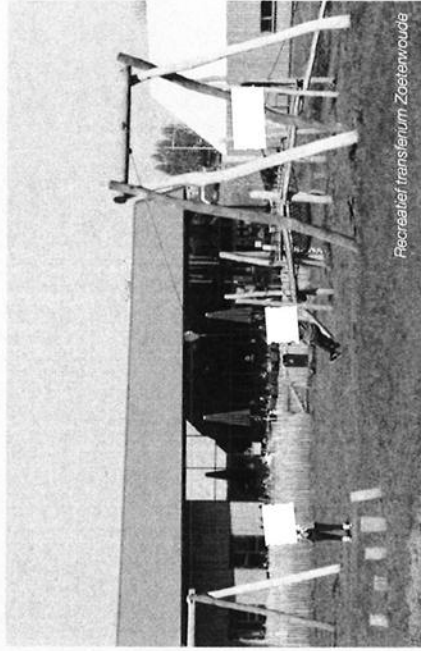

Transferium Hoeksche Waard

Transferium Hoeksche Waard

- Uitbreiding bustransferium met parkeerplaats in verband met renovatie Heinenoordtunnel. Vanwege deze werkzaamheden zijn transferiumlocaties benodigd, waar auto's geparkeerd kunnen worden en men over kan stappen op de bus.
- Landschappelijk inpassing van het transferium en de opwaardering van gebied rondom is een belangrijke opgave vanwege de entreefunctie.
- Transferium eventueel combineren met elektrische fietsverhuur en oplaadpunten voor elektrische fietsen en auto's.
- Fietspaden van Transferium Hoeksche Waard richting Heinenoord en Noorderdijk via de Mollekade landschappelijk opwaarderen. Bij de Mollevlakte kunnen bomenrijen worden hersteld langs de dijk, een deel van de fietsroute naar Heinenoord kan gecombineerd worden met de kreek ten westen van Heinenoord. Wanneer de kreek verder wordt opgewaardeerd, dan wordt de belevingswaarde vergroot en ligt er een kans om het gebied interessant te maken als paaiplek voor vissen, zoals de paling.

LEGENDA

Energie
 ↑ Windturbine
 ☀ Zonnepanelen

Verbindingen
 ■■■■ Toekomstig recreatief fietspad
 — Wandelpad naar noordzijde
 — Nieuwe wandelroutes door de natuur

Knooppunt (recreatie of mobiliteit)
 🚲 Multifunctioneel transitieknooppunt
 🚲 Uitsluitend bruggeriolen, inclusief restaurant
 🚲 Klein Proff, incl. laadpalen elektrische fietsen

Overig
 🚲 Mogelijke recreatieve invulling: kindvriendelijke speelplaats
 🌿 Ecologische
 🚲 Uitsluitend
 🌿 Natuurcompensatie
 🌿 Ontwikkeling gebiedsnaam

🧭

Visie 'De Buitenzomerlanden' Fase 2

4.2 Fase 2

Energie in de polder

De noordrand krijgt een sterkere identiteit door de uitbreiding van de zonnevelden op de hoger gelegen agrarische gronden te combineren met natuurontwikkeling. De zonnevelden dienen als verdienmodel, met als doel om de hoger gelegen polders op langere termijn volledig te transformeren tot robuust natuurgebied.

De zonnevelden worden verder uitgebreid richting Heinenoord en ook in oostelijker richting, in Polder de Buitenzomerlanden. Natuurcompensatie vindt plaats rondom de zonnevelden, zodat deze ingepast worden in het landschap. Polder de Buitenzomerlanden wordt deels ingevuld met zonnevelden en deels met de eerste natuurontwikkeling. Het oostelijk deel van Polder de Buitenzomerlanden wordt bosrijk ingericht, een verwijzing naar de bosrijke inrichting van dit deel van de polder in de jaren '50. Er worden wandelpaden aangelegd in Polder de Buitenzomerlanden, zodat de natuur beleefbaar wordt en het padenstelsel in het Deltapark wordt uitgebreid. In overleg met gemeente Hoeksche Waard en Provincie Zuid-Holland wordt een traject gestart om in de toekomst Polder de Buitenzomerlanden te transformeren tot een belangrijk onderdeel van het robuuste Deltapark. In overleg met Rijkswaterstaat wordt gekeken of er nog 'ruimte voor de rivier' gezocht wordt. Polder de Buitenzomerlanden kan daarvoor een aantrekkelijke oplossing bieden om water de polder in te laten. Bij het binnenhalen van water moet wel naar de sanering van de bodem gekeken worden. Is er geen 'ruimte voor de rivier' nodig zal de inrichting van de polder in combinatie met zonne-energie uit moeten gaan van andere natuurontwikkeling waarvoor geen sanering nodig is. Sommige plantensoorten kunnen de bodem deels saneren.

Wie is daarvoor nodig?

- ASR als grondeigenaar
- Overige grondeigenaren
- Energie ontwikkelaars
- HWL voor natuurcompensatie en inrichting polder
- Gemeente voor vergunningen, ruimtelijke uitgangspunten en afspraken natuurcompensatie
- HW Duurzaam
- Provincie eventuele sanering van de gronden.

Uitbreiding Getijdengeulen ten westen van Heinenoordtunnel

Deze getijdengebieden zijn qua beplanting vrij dichtbegroeid, de geulen zijn smal en het getij minimaal beleefbaar. Door bestaande getijdengeulen uit te graven of nieuwe bredere geulen aan te leggen

creëer je meer ruimte voor de rivier en waterberging, wordt de ecologische waarde en belevingswaarde voor bezoekers verhoogd en ontstaan meer paaiplaatsen voor vissen.

Bruggenhoofd

De omgeving van het bruggenhoofd is een recreatief knooppunt interessant voor verschillende doelgroepen. De ontwikkeling van de recreatie van het bruggenhoofd gaat in deze fase verder. De doorontwikkeling kan ondernemers inspireren om meer recreatief programma toe te voegen, passend bij het extensieve karakter van het gebied. Verschillende programma's kunnen elkaar versterken en wellicht is er ruimte voor horeca of een restaurant. Een restaurant kan een belangrijke nieuwe trekker voor het gebied zijn, waardoor diversere doelgroepen het gebied bezoeken. Het restaurant kan de plek in de Hoeksche Waard zijn waar lekkere en bijzondere streekproducten worden geserveerd. Vanaf het restaurant is een aantrekkelijk uitzicht over de Oude Maas. Een bezoek aan het gebied, het bos-klimpark of wandeling door het deltapark, kan gecombineerd worden met een hapje eten. De ecologes kunnen tussen de zonnevelden in Polder de Buitenzomerlanden uitgebreid worden. De sleutel kan opgehaald worden in het restaurant.

Wie is daarvoor nodig?

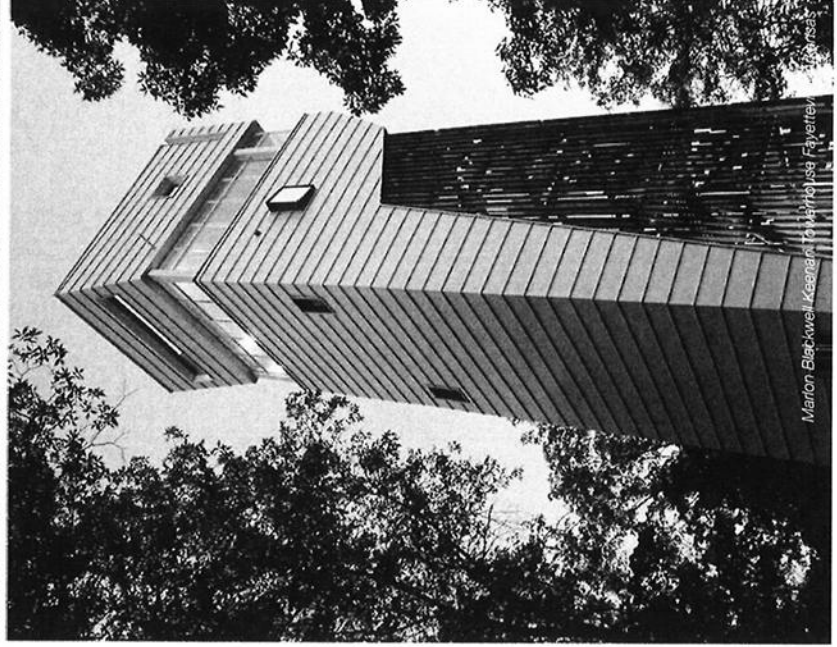
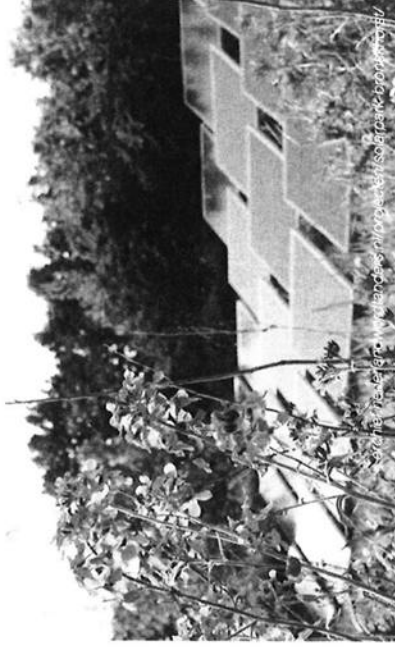
- SOHW en gemeente voor opstellen van programma van eisen voor recreatieve ontwikkelingen
- Commissie cultuurerfgoed (vanwege bruggenhoofd)
- Recreatie en horeca ondernemers
- ASR als grondeigenaar van bos
- Rijkswaterstaat voor eisen ten aanzien van waterveiligheid
- Staatsbosbeheer voor eisen t.a.v. gebied rondom bruggenhoofd

Versterken ecologische verbinding

Vanaf Kuipersveer loopt een bestaande kreek het agrarisch gebied in. HWL heeft de ambitie om de ecologische waarde van de kreek te vergroten en heeft dit gezagdeerd. Deze kreek heeft de potentie om doorgetrokken te worden tot de Binnenmaas, zodat er een ecologische verbinding ontstaat met de noordrand. De belevingswaarde kan worden vergroot door toevoeging van een wandelpad.

Wie is daarvoor nodig?

- HWL
- Grondeigenaren
- Waterschap voor beheer van de kreek

Energie

- ↑ Windturbine

Verbindingen

- loekormstig recreatief fietspad
- Perovychiding Nationaal Park NLDorta
- Wandelpad naar noordrand
- Nieuwe wandelroutes door de natuur

Knooppunt (recreatie of mobiliteit)

- Multifunctionaal transitium
- Uitlijktoren in burgerhoofd, inclusief restaurant
- Klein Proffijt, met laacpelen elektrische fietsen

Overig

- Mogelijke recreatieve invulling: klimbos en/of dunes
- Ecologie
- Uitlijktoren
- Natuurcompensatie
- Ontwikkeling gelijueatuur

LEGENDA

Visie 'De Buitenzomerlanden' Fase 3: Delftpark 2040

5. Uitvoeringsagenda

Doelstellingen fase 1:	indicatie benodigd budget	Beschikbare financiering	(Aanvullend) benodigd bedrag	Kerntakker	Overige samenwerkende partijen	Aandachtspunten
Aanleg 6,5 kilometer geasfalteerd fietspad	Circa € 600.000	132.000 vanuit budget windmolenpark i.v.m. aanleg windturbines 132.000 Provincie ZH verdubbelt bovenstaand bedrag	238.000 (Gemeente Hoeksche Waard en cofinanciering Provincie Zuid-Holland)	Gemeente Hoeksche Waard	Renewable Factory i.v.m. fietspad combineren met toegangsweeg windmolens, Provincie Zuid-Holland i.v.m. routeverloop en co-financiering Waterschap i.v.m. vergunningaanvraag bij aansluiting fietspad op waterkerende functie HWL i.v.m. afstemming routeverloop door tunnelbos Rijkswaterstaat Gemeente Hoeksche Waard toetst	In februari 2019 wordt door de Provincie Zuid-Holland bekend gemaakt of er geld beschikbaar komt voor aanleg en uitvoering van het nieuwe recreatieve fietspad langs de noordostrand. Indien het traject niet in aanmerking komt, dan kan dit volgende jaar in het fietsplan worden opgenomen
Landschappelijke inpassing vijf windturbines, met name toegangsweg naar windturbines, opstelplaats bouwverkeer richtnoord windturbines	nvt	Bekostigd door ENECO, investeerder in de windturbines		Renewable factory		Landschappelijke inpassing afstemmen op zo hoog mogelijke belevingswaarde van fietsers op het nieuwe aansluitende fietspad.
Herplanten ruim 700 bomen in de noordostrand, ten noord westen van Heiheroord	nvt	Bekostigd door ENECO, investeerder in de windturbines		Renewable factory	HWL denkt mee Gemeente Hoeksche Waard toetst	Herplanten ten noord westen van Heiheroord, zodat een aaneengesloten natuurgebied ontstaat. Met gemeente zoeken naar meekoppelmansen, zoals nieuwe bosgebied toegankelijk maken voor bezoekers
Aanleg wandelpad vanaf noordostrand Heiheroord richting het buitendijkse gebied,	nvt	Bekostigd door ENECO, investeerder in de windturbines		Renewable factory	HWL denkt mee Waterschap als grondigeenaar Gemeente Hoeksche Waard toetst	Wandelpad landschappelijk inpassen.
Herinrichting Mollemakke en omgeving	nvt	Bekostigd door ENECO, investeerder in de windturbines		Renewable factory	HWL denkt mee Grondigeenaar Gemeente Hoeksche Waard toetst	Vonderpad naar uitkijkpunt uitvoeren met duurzame materialen, zoals composiet of gerecycled plastic i.v.m. lange levensduur
Landschappelijke inpassing toegangsweg naar windturbines door het tunnelbos.	nvt	Bekostigd door ENECO, investeerder in de windturbines		Renewable factory	HWL denkt mee Gemeente Hoeksche Waard i.v.m. toetsing en bestemmingsplanwijziging	Verloop van de route afstemmen met HWL, i.v.m. natuurwaarde van tunnelbos, anderszids afstemmen met gemeente Hoeksche Waard om te onderzoeken of er een mogelijkheid is om toekomstig programma in deel van het tunnelbos te plaatsen, zoals een natuurbegraafplaats (afstemmen met omwonenden i.v.m. draagvlak)
Herinrichting parkeerplaats bruggehoofd	nvt		Plaatsing oplaadpaalen elektrische auto's en fietsen	Gemeente Hoeksche Waard	ASR als grondigeenaar Renewable factory	Aandacht voor ruimtelijke kwaliteit en landschappelijke inpassing van parkeerplaatsen. Onderzoeken of er subsidies mogelijk zijn voor plaatsing elektrische laadpaalen voor auto's en fietsen. En verken of er een netwerk kan ontstaan van oplaadpunten aan de gehele rand van de Hoeksche Waard (van Numansdorp, Klein Profijt, Bruggehoofd tot aan het transterium)
Aanleg uitkijktoren op Bruggehoofd	200.000 -		200.000, voorstel voorleggen bij landcreperstafel	Gemeente Hoeksche Waard	ASR als grondigeenaar Rijkswaterstaat i.v.m. uitgangspunten en eisen	Ontwerp zo afstemmen dat in de toekomst restaurant geïntegreerd kan worden in de toren
					Wieland i.v.m. toetsing aan cultuurhistorische waarde	

ECUS 36

Doelstellingen fase 1:	Indicatie benodigd budget	Beschikbare financiering	(Aanvullend) benodigd bedrag	Karrekter	Overige samenwerkende partijen	Aandachtspunten
Aanleg uitrijkeuvel Geertruids Agathapolder en entree naar gelijdegeul nabij Kuipersveer.	ntb			Gemeente Hoeksche Waard i.s.m. Staatsbosbeheer	Renewable factory	Vrijkomende grond, ter plaatse van de vijf windturbines, inzetten voor opcoogen uitrijkeuvel Geertruids Agathapolder en entree naar gelijdegeul nabij Kuipersveer.
Invulling extensief recreatief programma in brugbos (bos-klimpark, olukbos of natuurspeelplaats)	nvt	Door investeerder en/of exploitant aangelegd en vergoed		ASR	Staatsbosbeheer als grondigenaar en beheerder	Mogelijke invulling afstemming met omwonenden, zoeken naar draagvlak.
Plaatsing ecologische nabij gelijdegeul, direct ten noorden van Kuipersveer.	nvt	Door investeerder en/of exploitant aangelegd en vergoed		Gemeente Hoeksche Waard i.c.m. Staatsbosbeheer	HWL i.v.m. bescherming of opwaardering natuurwaarden in het gebied	Tender uitschrijven voor deze specifieke opgave, Staatsbosbeheer kan hier lead in nemen, vanwege eerdere ervaring met aanleg ecologische
Aanleg multimodaal transferium atslag A29	nvt	Provincie heeft aangegeven dat er gezocht wordt naar locaties waar een (tijdelijk) transferium aangelegd kan worden i.v.m. renovatie Heineoordtunnel.	Naaat kosten voor aanleg van een parkeerplaats is er ook budget benodigd voor aankoop van agrarische grond en bestemmingsplanwijziging	Gemeente Hoeksche Waard i.c.m. Provincie Zuid-Holland	Rijkswaterstaat	Aanocht agrarische grond (kan langduriger project worden). Tussentijdse afspraken, zodat dit gebied is bij start renovatie Heineoordtunnel
Landschappelijke inpassing zonnenvelden	nvt	Door investeerder en/of exploitant aangelegd en vergoed		Investeerder	SOHW Grondigenaar Gemeente toetst	Verken met gemeente, HW Duurzaam en grondigenaren van opeehoede agrarische percelen aan de noordrand kansen voor toekomstige duurzame inrichting van deze gronden. Gemeente kan verkenen of investeerder in zonnenvelden aanvullende maatregelen dient te nemen, zoals de landschappelijke inpassing van de zonnenvelden.
Aanleg bloemrijke akkerranden	ntb	Subsidies op termijn mogelijk voor agrariers?		Gemeente Hoeksche Waard i.s.m. LTO Noord	Grondigenaar HW Duurzaam i.v.m. samenbrengen partijen	Verken of subsidies mogelijk zijn voor aanleg van bloemrijke akkerranden.
Doelstellingen fase 2:	Indicatie benodigd budget	Beschikbare financiering	(Aanvullend) benodigd bedrag	Karrekter	Overige samenwerkende partijen	Aandachtspunten
Bouw restaurant op bruggehoofd	nvt	Door investeerder en/of exploitant aangelegd en vergoed		Gemeente Hoeksche Waard	Rijkswaterstaat i.v.m. uitgangspunten en esen	Bouw restaurant i.r.t. eventuele monumentale status bruggehoofd
Uitbeiding gelijdegeulen in buitendijks gebieden	ntb	Droomfonds in combinatie met andere subsidies		Gemeente Hoeksche Waard	Rijkswaterstaat en Provincie Zuid-Holland	
Doelstellingen fase 3:	Indicatie benodigd budget	Beschikbare financiering	(Aanvullend) benodigd bedrag	Karrekter	Overige samenwerkende partijen	Aandachtspunten
Aanleg gelijdegeul op hoger gelegen gronden aan de noordrand	ntb	ntb		Gemeente Hoeksche Waard	Provincie Zuid-Holland (o.a. landschapstiefel IJsselmonde), Rijkswaterstaat, programma team Rivier als Gelijdegeul	Op korte termijn vanuit gemeente Hoeksche Waard deze ambitie agenderen en op zoek naar samenwerkende partijen. Het betreft een lange termijnreep, waarbij meekoppakansen verkend dienen te worden (ruimte voor de rivier) & mogelijk loperide projecten.

Kwaliteiten 'De Buitenzomerlanden'

Aandachtspunten 'De Buitenzomerlanden'

Kwaliteiten en aandachtspunten de Buitenzomerlanden

Kwaliteiten

Een grote kwaliteit van de Buitenzomerlanden zijn de buitendijkse natuurgebieden. De ligging in de Nederlandse Delta, onder invloed van het getij, levert unieke natuurwaarden op. In de buitendijkse gebieden zijn grote en kleinere getijdegeulen en karakteristieke griendbossen. De natuurgebieden vervullen bovendien een cruciale functie als ecologische schakel tussen de Biesbosch en de Voordeita en als pleisterplaats of broedgebied voor tal van trekvogels. Een goed voorbeeld hiervan is de Geertruida Agathapolder, een belangrijke pleisterplaats voor trekvogels. Daarnaast liggen de karakteristieke griendbossen. Deze natuurgebieden zijn een potentiële trekker voor bezoekers en uniek in Europa. De noordrand is onderscheidend ten opzichte van de zuidzijde van Barendrecht, vanwege het extensieve karakter en afwisseling in natuurgebieden. De zuidzijde van Barendrecht is gericht op intensievere recreatieve met o.a. een pannenkoekenrestaurant, jachthaven en vakantiewoningen, haven.

Een andere kwaliteit in het gebied is het voormalige bruggenhoofd, een uitkijkpunt over de Oude Maas. Voor recreatieve fietsers komend vanaf de Buitengorzenhoofd is het bruggenhoofd een aangename plek om even halt te houden. Deze dijk maakt onderdeel uit van een lange afstandfietsroute. Fietsers hebben vanaf de dijk zicht op de lager gelegen en open polders. Het tunnelbos, even ten westen van de uitgang van de Heinenoordtunnel is een plek waar in de herfst zeer veel verschillende paddestoelen te vinden zijn, de mollenvlakte ten oosten van de Heinenoordtunnel is een natuurgebied met een hogere natuurwaarde en plas-drainrichting.

Aandachtspunten

Langs de noordrand is er nauwelijks zicht op de Oude Maas. Daarnaast zijn de verschillende natuurgebieden niet goed zichtbaar vanaf de recreatieve fietsroutes en worden hierdoor weinig bezocht. De routing naar en door het gebied is onduidelijk. Verder is de ontsluiting van het gebied onduidelijk. De omgeving van het bruggenhoofd ziet er onaantrekkelijk uit door slecht onderhouden parkeerplaats en onaantrekkelijk groen. Vanaf deze plek is niet goed zichtbaar welke wandelrondjes te maken zijn en welke natuurgebieden bezocht kunnen worden.

ECUS 40

Interviews

Adviseur Ruimtelijke Kwaliteit HW

Agrariërs P. de B.

ASR

Eigenaar Witte Boerderij

Gemeente Binnenmaas

Perry van der Eist
Esther van Munster
Jurjen Verhage
Moniek Stapel Filak

HW Duurzaam

HWL

Provincie Zuid-Holland

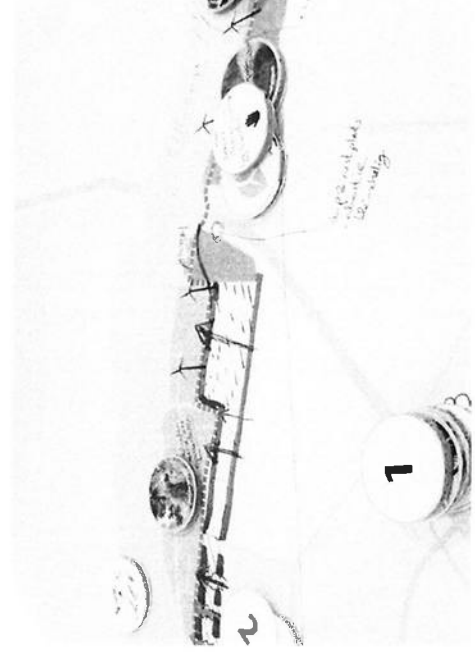
Renewable energy

SOHW

Staatsbosbeheer

Gerard Leggedoor
Martin Roobol
Simone Diegenbach
Arjan Versprille

Waterschap (WSHD)

Aanwezigen werksessie 16.10.2018

ASR

Gemeente Binnenmaas

Perry van der Eist
Esther van Munster
Jurjen Verhage
Bart van Loon
Claudia Beroio
Joost Ridderhof
Natasja Knoot-Boortman

HWL

Provincie Zuid-Holland

Renewable factory

SOHW

Staatsbosbeheer

Gerard Leggedoor

Waterschap (WSHD)

Ecus y1

urban
synergy

noordsingel 70b
3032 bg rotterdam
www.urbansynergy.nl
info@urbansynergy.nl